

EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE

FAKULTA HOSPODÁRSKEJ INFORMATIKY

Evidenčné číslo: 103002/I/2024/36124048426243844

**Analýza CSR komunikácie vybranej spoločnosti/vybraných
spoločností**

Diplomová práca

EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE
FAKULTA HOSPODÁRSKEJ INFORMATIKY

**Analýza CSR komunikácie vybranej spoločnosti/vybraných
spoločností**

Diplomová práca

Študijný program: Účtovníctvo

Študijný odbor: Ekonómia a manažment

Školiace pracovisko: Katedra účtovníctva a audítorstva

Vedúca záverečnej práce: Ing. Michaela Bednárová, BA (Hons), PhD.

Bratislava 2024

Bc. Jozef Hoblíak

Abstrakt

HOBLÁK, Jozef: Analýza CSR komunikácie vybranej spoločnosti/vybraných spoločností – Ekonomická univerzita v Bratislave. Fakulta hospodárskej informatiky, Katedra účtovníctva a audítorstva. – Vedúci záverečnej práce: Ing. Michaela Bednárová, BA (Hons), PhD. – Bratislava: FHI EU, 2024, 77 strán

Cieľom diplomovej práce je analýza CSR komunikácie vybranej účtovnej jednotky. Zameriavame sa na skúmanie spôsobov, akými daná jednotka komunikuje udržateľnosť a aktivity v tejto oblasti. V práci používame najmä kvalitatívnu obsahovú analýzu výkazov udržateľnosti za obdobie rokov 2018 až 2022. V diplomovej práci sa nachádzajú 3 tabuľky, 4 grafy a 8 obrázkov. V prvej časti práce objasňujeme pojmy súvisiace s udržateľnosťou a udržateľným rozvojom a charakterizujeme európske a globálne štandardy vykazovania. Druhá kapitola sa venuje cieľom práce a použitým metódam. V tretej časti práce charakterizujeme vybranú účtovnú jednotku, opisujeme vykazovanie informácií o udržateľnosti skúmanej účtovnej jednotky z historického hľadiska, skúmame vykazovanie udržateľnosti prostredníctvom zverejňovaných environmentálnych výkazov a výkazov udržateľnosti a porovnáваме vykazovanie informácií o udržateľnosti dvoch vybraných účtovných jednotiek s cieľom preskúmať rozdiely a podobnosti v ich prístupoch k CSR komunikácii. Na hodnotenie celkovej udržateľnosti, resp. CSR používame aj ESG hodnotenia od troch ESG ratingových agentúr.

Kľúčové slová: podniková spoločenská zodpovednosť, CSR, udržateľnosť, vykazovanie udržateľnosti, ESG

Abstract

HOBLÁK, Jozef: Analysis of CSR communication of selected company/companies – University of Economics in Bratislava. Faculty of Economic Informatics. Department of Accounting and Auditing – Advisor: Ing. Michaela Bednárová, BA (Hons), PhD. – Bratislava: FHI EU, 2024, 77 pages

The aim of the diploma thesis is to analyse the CSR communication of the selected accounting entity, focusing on the ways in which the entity communicates sustainability and its activities in this area. In the thesis, we mainly use a qualitative content analysis of sustainability reports for the period 2018 to 2022. The thesis contains 3 tables, 4 graphs and 8 images. In the first part of the thesis, we clarify concepts related to sustainability and sustainable development and characterize European and global reporting standards. The second chapter defines the objectives of the thesis and describes the research methods used. In the third part of the thesis, we characterize the selected accounting entity, describe the reporting of sustainability information of the analysed accounting entity from a historical perspective, examine sustainability reporting through published environmental and sustainability reports, and compare the reporting of sustainability information of two selected accounting entities in order to explore the differences and similarities in their approaches to CSR communication. To assess the overall sustainability, we also use ESG ratings from three ESG rating agencies.

Keywords: CSR, sustainability, sustainability reporting, ESG

Obsah

Zoznam tabuliek, grafov a obrázkov.....	7
Úvod.....	6
1 Súčasný stav riešenej problematiky doma a v zahraničí	8
1.1 Charakteristika pojmu CSR.....	8
1.2 Udržateľný rozvoj.....	10
1.2.1 Implementácia cieľov udržateľného rozvoja	11
1.2.2 Implementácia cieľov udržateľného rozvoja v Slovenskej republike	14
1.3 Regulácia vykazovania udržateľnosti v Európskej únii.....	15
1.3.1 NFRD (non-financial reporting directive).....	15
1.3.2 CSRD (corporate social responsibility directive)	17
1.4 Global Reporting Initiative (GRI).....	21
1.5 Nefinančné vykazovanie – ostatné organizácie.....	22
1.6 Vykazovanie spoločenskej zodpovednosti.....	24
1.7 ESG ratingy	26
2 Cieľ práce, metodika práce a metódy skúmania.....	28
3 Výsledky práce	30
3.1 Charakteristika vybranej účtovnej jednotky.....	30
3.1.1 Činnosť vybranej účtovnej jednotky na Slovensku	31
3.2 Postoj vybranej účtovnej jednotky k spoločenskej udržateľnosti.....	31
3.2.1 Historický vývoj CSR komunikácie vybranej účtovnej jednotky.....	31
3.3 Analýza CSR výkazov vybranej účtovnej jednotky v priebehu rokov 2018 až 2022.....	32
3.3.1 Analýza Environment reportu, corporate respnsibility reportu a výročnej správy za rok 2018.....	32
3.3.2 Analýza Environment reportu, Corporate Responsibility reportu a výročnej správy za rok 2019.....	38

3.3.3	Analýza Environment reportu, Corporate responsibility reportu a výročnej správy za rok 2020.....	41
3.3.4	Analýza ESG reportu a výročnej správy za rok 2021	46
3.3.5	Analýza Impact reportu a výročnej správy za rok 2022.....	48
3.4	Analýza použitých štandardov vo vybranej účtovnej jednotke	52
3.5	Analýza ESG ratingu vybranej účtovnej jednotky za rok 2022	53
3.6	Interná komunikácia o ESG aktivitách vo vybranej účtovnej jednotke.....	56
3.7	Porovnanie vykazovania informácií o udržateľnosti účtovných jednotiek IBM a Microsoft.....	58
3.7.1	Analýza CSR reportu účtovnej jednotky Microsoft za rok 2022.....	58
3.7.2	Porovnanie CSR reportov účtovných jednotiek IBM a Microsoft za rok 2022	60
	Záver.....	63
	Zoznam použitej literatúry	66

Zoznam tabuliek, grafov a obrázkov

Tabuľka č. 1 – Prehľad Európskych štandardov pre vykazovanie o udržateľnosti

Tabuľka č. 2 – Porovnanie vykazovania udržateľnosti medzi IBM a Microsoft

Tabuľka č. 3 – Počet hodín zamestnancov strávených vzdelávaním

Graf č. 1 – Podiel vykazovania o udržateľnosti podľa GRI v jednotlivých regiónoch

Graf č. 2 – Podiel obnoviteľných zdrojov na celkovej spotrebe elektrickej energie v spoločnosti IBM v priebehu rokov

Graf č. 3 – Percentuálne zníženie produkcie emisií v jednotlivých rokoch oproti roku 2005

Graf č. 4 – Vykazovanie o udržateľnosti medzi TOP 100 dodávateľmi IBM v priebehu rokov

Obrázok č. 1 – 17 cieľov udržateľného rozvoja

Obrázok č. 2 – Hodnotenie pokroku v dosahovaní jednotlivých cieľov

Obrázok č. 3 – Prehľad GRI štandardov

Obrázok č. 4 – Podiel žien a etnických skupín na celkovom počte zamestnancov v priebehu rokov

Obrázok č. 5 – Využitie obnoviteľnej energie a množstvo vyprodukovaných skleníkových plynov v priebehu rokov

Obrázok č. 6 - S&P Global ESG score IBM

Obrázok č. 7 - Sustainalytics ESG rating IBM

Obrázok č. 8 - MSCI ESG rating IBM

Úvod

Spoločnosti vplývajú svojou činnosťou, či už ide o hlavnú alebo vedľajšiu činnosť, na okolitý svet. Vplyv na svet by mal byť taký, aby sa zachovala udržateľnosť, environmentálna udržateľnosť, ekonomická udržateľnosť a súlad s právnymi predpismi. Riziko spojené s nečinnosťou v rámci CSR je pre spoločnosti veľmi vysoké – takáto nečinnosť by sa mohla prejavovať stagnáciou, prípadne poklesom tržieb spoločnosti, stratou postavenia na trhu, zhoršením obchodného mena spoločnosti a pod. Všetky tieto faktory by dramaticky vplývali na spoločnosť, ktorá by bola akokoľvek neangažovaná v spomínanej problematike. Obchodné spoločnosti prestávajú uvažovať, či budú podnikat' kroky v oblasti udržateľnosti, pretože tieto kroky sa pod tlakom verejnosti stávajú nevyhnutnosťou. Udržateľné vykazovanie nie je o prístupe založenom na dodržiavaní predpisov. Schear a kol. takto vysvetľujú chápanie vykazovania udržateľnosti: *„Spoločnosti, ktoré idú nad rámec všeobecného prístupu odškrtávania „políčok“ sa usilujú o to, čo nazývame Autentické ESG – záväzok voči životnému prostrediu a sociálnemu vplyvu, ktorý je poháňaný hlbokým zmyslom pre účel, stelesnený v rámci organizácie, votkaný do podnikania, a ktorý je neoddeliteľnou súčasťou príbehu ich značky.“*

Budúcnosť bude úzko spätá s udržateľnosťou a so spôsobmi dosiahnutia udržateľnosti. Základom pre toto tvrdenie sú súčasné globálne trendy a rastúce povedomie o environmentálnych problémoch a spoločenskej udržateľnosti. V dôsledku zvýšeného všeobecného povedomia sa udržateľnosť stáva kľúčovou témou a ústredným bodom diskusií medzi svetovými lídrami, riaditeľmi a vysokým manažmentom účtovných jednotiek, ktorí hľadajú cesty k regeneratívnemu podnikaniu a inkluzívnej globálnej ekonomike. Posun smerom k udržateľným riešeniam prospieva spoločnostiam, pretože vedie k vyššej ziskovosti, zlepšuje vzťahy so zamestnancami a zákazníkmi a môže mať pozitívny vplyv na dodávateľský reťazec. Zostáva však výzvou, ako premeniť víziu udržateľnej budúcnosti na konkrétne kroky, keďže podniky môžu zápasit' s definovaním konkrétnych záväzkov a strategických cieľov. Štúdia Oxford Economics z roku 2022 identifikovala niekoľko kľúčových črt lídrov v oblasti udržateľnosti, ktoré by mali spoločnosti nasledovať, aby získali vedúce postavenie v tejto oblasti. V spomínanej štúdii sa za dôležité považuje, aby mali podniky jasne stanovené očakávania a ciele na strategickej úrovni, pričom by mali tiež zapojiť najnovšie technológie a mať spoľahlivú správu dát. Okrem toho je dôležitým aspektom vyžadovanie udržateľných praktík od

dodávateľov, zamestnancov a ďalších zainteresovaných strán, čo môže prispieť k úspechu udržateľného podnikania (Evatt, 2022).

Témou tejto diplomovej práce je analýza CSR komunikácie americkej spoločnosti IBM prostredníctvom rozboru výkazov udržateľnosti a čiastočne prostredníctvom analýzy výročných správ. Posudzovaným obdobím je obdobie od roku 2018 do roku 2022. V práci opisujeme stratégiu spoločnosti a celkovú víziu udržateľnej budúcnosti. Zároveň, porovnávame komunikáciu IBM s komunikáciou ďalšej americkej spoločnosti, Microsoft.

Teoretická časť práce pojednáva o aktuálnych problémoch v problematike udržateľnosti, a vymedzuje základné pojmy potrebné pre pracovanie s témou udržateľnosti. Ďalej, sa v teoretickej pasáži venujeme cieľom udržateľného rozvoja a štandardom vykazovania podľa ktorých účtovné jednotky postupujú pri vykazovaní udržateľnosti. Najväčšiu pozornosť venujeme novým európskym štandardom vykazovania a celosvetovo najpoužívanejším štandardom vykazovania, štandardom GRI.

Praktickú časť práce tvorí predovšetkým obsahová analýza správ o udržateľnosti a výročných správ. V úvode praktickej časti práce sa venujeme zadefinovaniu analyzovanej spoločnosti a jej prístupu k udržateľnosti a zodpovednosti z historického hľadiska. Po analýze spoločnosti IBM, nasleduje analýza spoločnosti CSR výkazov spoločnosti Microsoft z roku 2022. Analýza spoločnosti slúži na porovnanie spôsobu reportovania dvoch medzinárodných spoločností z technologickej sféry podnikania.

1 Súčasný stav riešenej problematiky doma a v zahraničí

Mohli by sme povedať, že obchodné spoločnosti sa v minulosti formovali s jediným cieľom, dosiahnuť čo najvyšší možný zisk. V posledných rokoch 20. storočia sa do popredia dostáva, okrem dosahovania zisku, aj iný cieľ, a to vykonávať svoju podnikateľskú činnosť tak, aby boli spoločnosti spoločensky zodpovedné.

1.1 Charakteristika pojmu CSR

V tejto časti práce sa zameriavame na teoretické objasnenie pojmov a nastolenie problémov týkajúcich sa problematiky spoločenskej zodpovednosti. Preto je na začiatok vhodné si zdefinovať hlavné pojmy, s ktorými budeme v diplomovej práci pracovať.

Podniková spoločenská zodpovednosť, známa pod skratkou CSR - corporate social responsibility, je pojem, ktorý nemá jednotnú terminológiu. Už zakladateľ modernej ekonomiky Adam Smith sa zaoberal morálkou podnikateľov. Vo svojom diele Teória morálnych citov odsudzoval nedodržiavanie morálnych pravidiel a nahromadenie bohatstva, ktoré slúži len na prepych. Obdivovanie bohatých považoval za „skazenosť našich citov“ (Horbulák, 2015).

V súvislosti so spoločensky zodpovedným podnikaním sa nedá nespomenúť Československého podnikateľa Tomáša Baťu, ktorého cieľom bolo ponúknuť ľuďom v Zlíne nielen miesto na prácu, ale aj miesto na život. Záležalo mu na zdraví pracovníkov a ich životnom štýle. Práve tento prístup mu poslužil k vybudovaniu úspešného podniku. Tomáš Baťa sa popri podnikaní snažil rozvíjať mesto a vytvárať pridanú hodnotu pre všetkých obyvateľov Zlína. No určite sa o ňom nedá povedať, že by bol filantrop. Tvrdil, že ak druhému človeku dáte niečo zdarma, prerušíte jeho osobnostný rozvoj (Horbulák, 2015).

Veľkým kritikom etického správania a spoločensky zodpovedného podnikania bol americký ekonóm Milton Friedman, ktorý hlásal, že „*jedinou spoločenskou zodpovednosťou firmy je zvyšovanie zisku.*“ Od Friedmanovho názoru sa v druhej polovici 20. storočia postupne odklňajú viacerí ekonómovia a začínajú sa snahy o zdefinovanie spoločensky zodpovedného podnikania (Bussard a kol, 2005; Horbulák, 2015).

Jedným z takýchto ekonómov bol Howard R. Bowen, ktorý sa zaoberal spoločenskou zodpovednosťou podnikov. Howard R. Bowen je považovaný za „otca“ myšlienky CSR. V knihe z roku 1953, *Social Responsibilities of the Businessman* napísal:

„Spoločenská zodpovednosť predstavuje záväzok podnikateľov usilovať sa o také stratégie, robiť také rozhodnutia alebo vykonávať také aktivity, ktoré sú žiadúce z pohľadu cieľov a hodnôt našej spoločnosti.“ (Virlanuta, Tokarčíková, 2017).

Archie Carroll sa na rozdiel od Bowena pozeral na problém spoločenskej zodpovednosti komplexnejšie a zdefinoval vlastnú pyramídu spoločenskej zodpovednosti. Spoločenskú zodpovednosť rozdelil do 4 stupňov. Prvým základným kameňom je **ekonomická zodpovednosť**, teda podnikateľ tak, aby spoločnosť bola zisková. Nasleduje **právna zodpovednosť**, t. j. podnikateľ v súlade so všetkými zákonnými predpismi. Tretím stupňom je **etická zodpovednosť**. To znamená, robiť to, čo je správne, správať sa v súlade s etickými požiadavkami, a neprekročiť hranice v podnikateľskom súboji. Na samom vrchu Carrolovej pyramídy sa nachádza **filantropická zodpovednosť**. Filantropická zodpovednosť zahŕňa dobrovoľné aktivity podniku, ktoré sú očakávané jeho zamestnancami, resp. ľudskou spoločnosťou. Filantropické aktivity dávajú obyvateľom pocit, že podnik chce niečo zo svojho zisku darovať späť miestnej komunite (Carroll, 2016).

Svetová podnikateľská rada pre udržateľný rozvoj (WBCSD) definuje CSR ako kontinuálny záväzok podnikov správať sa eticky a prispievať k hospodárskemu rozvoju a zároveň zlepšovať kvalitu života zamestnancov, ich rodín a miestnych obyvateľov. Podľa Európskej únie je CSR *„dobrovoľné integrovanie sociálnych a ekologických záujmov do každodenných firemných činností a interakcií s firemnými stakeholdermi.“* (Zelená kniha, 2001). Európska komisia (2011) definovala CSR veľmi jednoducho, a to ako: *„zodpovednosť podnikov za ich vplyvy na spoločnosť.“* Ďalej uvádza, že zodpovednosť v podnikaní znamená integrovanie sociálnych, environmentálnych, etických, spotrebiteľských a ľudských práv do svojej podnikateľskej stratégie. Ako môžeme vidieť, novšie definície spoločenskej zodpovednosti podnikov zahŕňajú aj pohľad vplyvu podnikov na životné prostredie.

Horbulák poznamenáva vo svojej knihe z roku 2015, že: *„etické, spoločensky zodpovedné alebo environmentálne myslenie je typické najmä pre veľké či stredne veľké podniky“*. Toto tvrdenie je platné aj po takmer deviatich rokoch, no aj malé podniky začínajú do svojho podnikania vkladať myšlienky udržateľnosti a udržateľnosť prestáva zohrávať len marginálnu úlohu.

Tripple-bottom-line prístup je pojem, ktorý označuje tri základné piliere spoločenskej zodpovednosti podľa Johna Elkingtona. Tieto tri piliere, označované aj ako 3P, tvoria ľudia (people), planéta (planet) a zisk (profit). Tento prístup si medzi prvými spoločnosťami osvojila Holandská spoločnosť Shell a aj vďaka tomu je tripple-bottom-line prístup rozšírený v holandských spoločnostiach. Implementovaním týchto troch pilierov, sociálnou, environmentálnou a ekonomickou oblasťou, môže podnik dosiahnuť spoločenskú udržateľnosť (Henrique a Richardson, 2013).

1.2 Udržateľný rozvoj

Všeobecne akceptovaná definícia udržateľného rozvoja pochádza z roku 1987 a znie takto: *„Udržateľný rozvoj je taký rozvoj ľudskej spoločnosti, ktorý umožňuje uspokojovanie potrieb súčasných generácií bez toho, aby boli ohrozené nároky budúcich generácií na uspokojovanie ich vlastných potrieb.“* Táto definícia udržateľného rozvoja bola prijatá Svetovou komisiou pre Životné prostredie a rozvoj, nazývanou aj Brundtlandská komisia, v správe **Naša spoločná budúcnosť**. Správa sa zaoberá tromi hlavnými bodmi, a to ochranou životného prostredia, ekonomickým rastom a sociálnou rovnosťou (Brundtland, 1987).

Správa Brundtlandskej komisie je základným stavebným prvkom, na ktorý Organizácia Spojených národov v oblasti udržateľného rozvoja a spoločenskej zodpovednosti nadväzovala v nasledujúcich rokoch. V septembri roku 2015, sa všetkých 193 krajín Organizácie Spojených národov jednohlasne vyslovilo za prijatie Agendy 2030. Agenda 2030 obsahuje 17 cieľov udržateľného rozvoja (Obrázok č. 1). Týchto 17 cieľov je rozpracovaných do celkovo 169 menších cieľov. Agenda 2030 hovorí o potrebe spolupráce medzi všetkými – krajinami, organizáciami a jednotlivcami. Avšak, napĺňanie stanovených cieľov je len výzvou vládam jednotlivých štátov, a teda nie je právne záväzne (Prčík a kol., 2019).

Obrázok č. 1 – 17 cieľov udržateľného rozvoja

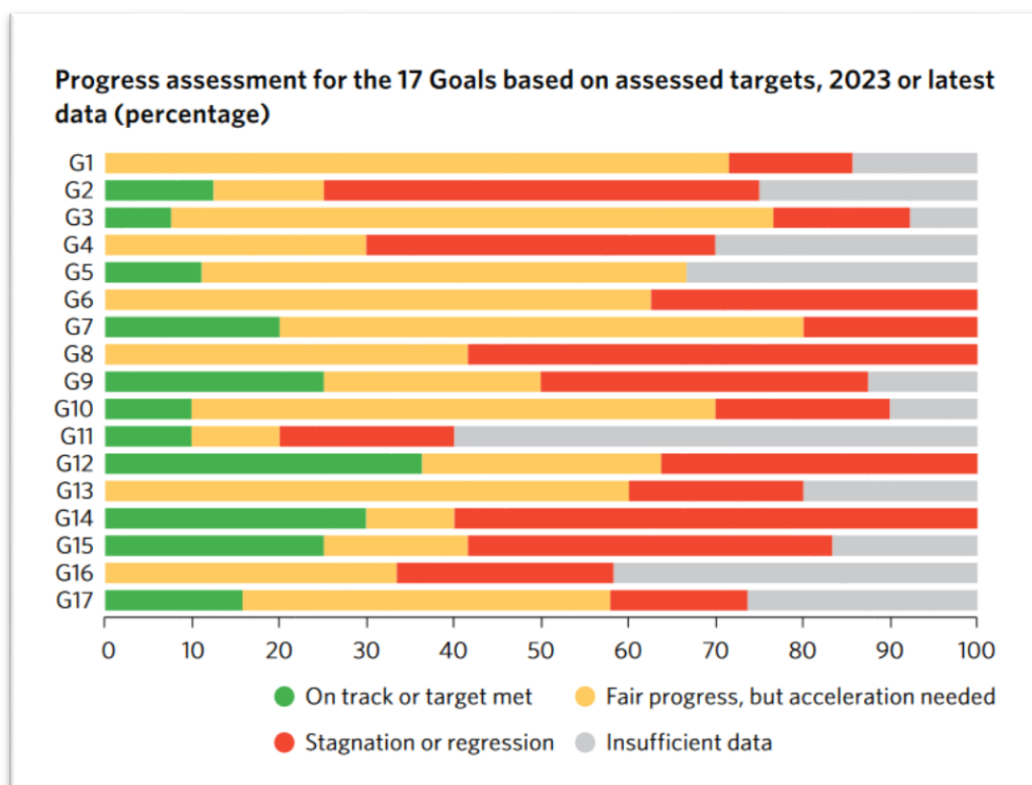
Zdroj: <https://www.un.org/sustainabledevelopment/news/communications-material/>

1.2.1 Implementácia cieľov udržateľného rozvoja

Generálny tajomník Organizácie Spojených národov, António Guterres, vydáva každoročne výkaz zameraný na implementáciu cieľov udržateľného rozvoja, ktorý je založený na globálnych ukazovateľoch a dátach z národných štatistických systémov. Vo výkaze z roku 2023 Generálny tajomník poukazuje na potrebu zvýšiť úsilie v plnení cieľov udržateľného rozvoja a podčiarkuje potrebu spolupráce politických predstaviteľov jednotlivých štátov aj týmto výrokom: „*Ak nebudeme konať teraz, Agenda 2030 by sa mohla stať epitafom pre svet, ktorý mohol byť.*“ (SDG report, 2023).

Následkom vojny na Ukrajine, klimatickej krízy, slabej globálnej ekonomiky a pretrvávajúcich problémov spojených s pandémiou COVID-19, je pomalý, resp. žiadny progres v implementovaní cieľov udržateľného rozvoja (Obrázok č. 2). Viac ako 50 % cieľov nie je implementovaných dostatočne a pokrok pri ďalších 30 % cieľov je v stagnácii alebo dokonca v regresii. Krajiny, ktoré takouto nedostatočnou činnosťou trpia najviac, sú predovšetkým rozvojové krajiny. Preto Guterres v správe vyzýva krajiny G20 k podpore rozvojových krajín (SDG report, 2023).

Obrázok č. 2 – Hodnotenie pokroku v dosahovaní jednotlivých cieľov

Zdroj: *SDG report 2023*

Okrem spomenutého výkazu, je každé štyri roky vypracovaná aj Správa o udržateľnom rozvoji (Global sustainable development report), naposledy zostavená v roku 2023. Táto správa je, samozrejme, rozsiahlejšia, je zostavená skupinou nezávislých odborníkov z rôznych environmentálnych oblastí. Okrem iného, správa poskytuje praktické príklady, ktoré pomáhajú transformovať kľúčové oblasti ekonomiky na dosiahnutie cieľov udržateľného rozvoja. V správe sa uvádza, že pri súčasnom trende sa ciele udržateľného rozvoja určite nedosiahnu v roku 2030 a pravdepodobne ani v roku 2050. V čase vydania správy je dosiahnutie cieľov ďalej ako v roku 2019. Členom Organizácie Spojených národov sa nedarí zabezpečiť progres najmä v oblastiach:

- redukcie skleníkových plynov,
- zabránenia vyhynutiu druhov a
- potravinovej bezpečnosti.

Naopak, dostatočný progres je v oblastiach ako:

- inkluzívna a udržateľná industrializácia,

- prístup k mobilnému internetu (cenovo dostupný) a
- navýšenie využívania internetu (lepší prístup k technológiám)
(Global sustainable development report, 2023).

Podľa ACCA môžeme hovoriť o štyroch prístupoch k zakomponovaniu cieľov udržateľného rozvoja do podnikania a vykazovaniu cieľov udržateľného rozvoja v podnikoch a sú nimi:

1. SDG compass,
2. <IR> framework five step approach,
3. GRI UNGC Business reporting on the SDGs,
4. UNCTAD ISAR CORE Indicators (ACCA, 2017).

SDG compass je návodom pre podniky na dosiahnutie cieľov udržateľného rozvoja, teda ide o nástroj, ktorý obsahuje usmernenia v oblasti udržateľného podnikania a pomáha podnikom integrovať zásady udržateľného rozvoja do svojej podnikateľskej činnosti a svojich strategických cieľov. SDG compass obsahuje metódy analyzovania rôznych problémov, ich riešení a odporúčaní týkajúcich sa udržateľného podnikania. SDG compass pomáha podnikom pochopiť ich vplyv na dosiahnutie cieľov udržateľného rozvoja v celosvetovom meradle a následne identifikovať činnosti, v ktorých môžu prispieť k udržateľnému rozvoju. Pri posudzovaní dopadu spoločnosti na ciele udržateľného rozvoja je podnikom k dispozícii 58 nástrojov na webstránke SDG compassu (SDG Compass, 2023). Vďaka integrovaniu myšlienok udržateľného rozvoja do stratégií môžu podniky dosiahnuť zvýšenie tržieb, môžu sa dostať na nové trhy, posilniť si svoju obchodnú značku alebo zlepšiť pracovné podmienky, čo bude mať za následok zníženie fluktuácie zamestnancov. Posledným krokom po integrovaní identifikovaných činností je vykazovanie a komunikácia udržateľnosti.

<IR> framework five step approach navrhuje podnikom päť krokov, ktoré by mali vykonať na začlenenie cieľov udržateľného rozvoja. Prvým je pochopenie problémov udržateľného rozvoja, ktoré sú relevantné pre externé prostredie danej spoločnosti. Ďalej by sa spoločnosti mali snažiť identifikovať pre nich významné problémy udržateľného rozvoja a následne vyvinúť stratégie na zmiernenie ich vplyvu na identifikované oblasti. Poslednou činnosťou v rámci tohto prístupu je zostavenie integrovaného výkazu (ACCA, 2017).

GRI UNGC Business reporting on the SDGs je návod, ktorý dopĺňa vyššie spomenutý SDG compass a predstavuje krok smerom k vytvoreniu jednotného súboru ukazovateľov a metodológie pre spoločnosti, ktoré chcú informovať o svojom prínose k cieľom udržateľného rozvoja. UNCTAD ISAR CORE Indicators stanovuje základné ukazovatele pre spoločnosti na identifikovanie činností, ktorými prispievajú k dosiahnutiu dvanásteho cieľa udržateľného rozvoja: *zodpovedná spotreba a výroba*. Zámerom tohto usmernenia je pomáhať poskytovať základné údaje porovnateľným spôsobom, ktorý by mohol vyhovovať rôznym zainteresovaným stranám (ACCA, 2017).

Dôležitú rolu v implementovaní cieľov udržateľného rozvoja v rámci podnikového sektora majú podľa ACCA aj účtovníci, na ktorých odborné znalosti a skúsenosti sa podniky spoliehajú. Úloha účtovníkov je spojená s monitorovaním, analýzou a reportovaním informácií o udržateľnosti a spoločenskej zodpovednosti. Vzhľadom na rastúci dôraz na udržateľnosť v podnikovom prostredí bude úloha účtovníkov v reportovaní cieľov udržateľného rozvoja pravdepodobne ďalej rásť. Odborníci v oblasti účtovníctva môžu zabezpečiť, že informácie o udržateľnosti sú presné, transparentné a relevantné pre rôzne zainteresované strany (ACCA, 2017).

1.2.2 Implementácia cieľov udržateľného rozvoja v Slovenskej republike

V Slovenskej republike Agenda 2030 spadá pod Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky a Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí SR. V júli 2023 vydalo Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky druhú dobrovoľnú správu o pokroku v implementácii vybraných cieľov Agendy 2030 (prvá v roku 2018). Správa obsahuje rozdelenie cieľov do šiestich prioritných skupín:

- transformácia smerom k environmentálne udržateľnej ekonomike pri demografických zmenách a meniacom sa globálnom prostredí,
- znižovanie chudoby a sociálna inklúzia,
- dobré zdravie,
- vzdelanie pre dôstojný život,
- udržateľné sídla, regióny a krajina v kontexte klimatických zmien a
- právny štát, demokracia a bezpečnosť.

V správe je ďalej bližšie špecifikovaných 5 cieľov udržateľného rozvoja, a to už aj s prijatými opatreniami na ich dosiahnutie.

1.3 Regulácia vykazovania udržateľnosti v Európskej únii

Celosvetový trend v rámci vykazovania je jasný, a to vykazovať stále viac a viac nefinančných informácií, čo súvisí s rastúcim dôrazom na transparentnosť, udržateľnosť a zodpovednosť v podnikaní. Toto nové smerovanie sa nevyhýba ani Európe a Európskej únii. Okrem smerníc, ktoré sa týkajú všeobecne účtovných jednotiek kótovaných na burze (opísanie nižšie), existujú aj opatrenia Európskej únie voči iným špecifickým ekonomickým subjektom. V roku 2021 vstúpilo do platnosti nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/2088 z 27. novembra 2019 o zverejňovaní informácií o udržateľnosti v sektore finančných služieb, tzv. sustainable finance disclosure regulation (ďalej aj „SFDR“). Toto nariadenie stanovuje povinné štandardizované zverejňovanie informácií vybranými subjektami finančného trhu o zohľadnení ESG rizík, nepriaznivých vplyvov na udržateľnosť a iných informácií o udržateľnosti vo finančnom sektore. Nad dodržiavaním požiadaviek stanovených nariadením SFDR vykonáva na Slovensku dohľad Národná banka Slovenska (NBS, 2021).

Všetky v súčasnosti prijaté opatrenia v Európskej únii úzko súvisia s cieľmi Európskej komisie a plánom zelenej transformácie hospodárstva Európskej únie, ktorý je obsiahnutý v Európskej Zelenej Dohode (European Green Deal). Hlavným zámerom Zelenej Dohody je zabezpečiť, aby sa Európska únia stala prvým klimaticky neutrálnym kontinentom do roku 2050. To znamená, že Európska únia, t. j. členské štáty Európskej únie, budú môcť vyprodukovať iba také množstvo CO₂, ktoré bude atmosféra schopná pohlcovať cez tzv. uhlíkové zachytávače. Uhlíkovými zachytávačmi sú napríklad lesy, pôda či oceány. Európska Zelená Dohoda je súčasťou stratégie pre naplnenie Agendy 2030 a prijatých záväzkov v rámci Parížskej dohody.

1.3.1 NFRD (*non-financial reporting directive*)

Dňa 22. októbra 2014 došlo k aktualizovaniu nariadenia Európskej únie o zverejňovaní nefinančných informácií, keď Európska únia prijala novú smernicu o nefinančnom vykazovaní (non-financial reporting directive, ďalej aj „NFRD“), veľkými spoločnosťami v Európskej únii. Hlavným cieľom tejto smernice je dosiahnutie väčšej transparentnosti stanovením minimálnych požiadaviek týkajúcich sa rozsahu nefinančných informácií, ktoré by mali byť prístupné verejnosti. Smernica ponecháva voľnosť výberu rámca vykazovania – spoločnosti si môžu sami zvoliť podľa akej normy budú pri vykazovaní nefinančných informácií postupovať. Pričom uvádza odporúčané rámce pre nefinančné vykazovanie ako Global Reporting initiative (ďalej aj „GRI“), Sustainability

Accounting Standards Board (ďalej aj „SASB“), International Integrated Reporting Framework (ďalej aj „IIRC“), UN Global Compact a ďalšie. Smernicu musel postupne do svojej legislatívy transponovať každý členský štát Európskej únie, najneskôr do 6. decembra 2016. Smernica sa vzťahuje na veľké subjekty verejného záujmu s viac ako 500 zamestnancami. Naprieč Európskou úniou ide približne o 11 700 účtovných jednotiek zahŕňajúc účtovné jednotky, ktorých cenné papiere sú kótované na burze, banky, poisťovne a iné účtovné jednotky, ktoré sú podľa národných legislatív označené za subjekty verejného záujmu. Subjektom verejného záujmu na Slovensku je podľa §2 ods. 14 Zákona o účtovníctve *účtovná jednotka, ktoré emitovala cenné papiere a tie boli prijaté na obchodovanie na regulovanom trhu ktoréhokoľvek členského štátu Európskej únie alebo štátu, ktorý je zmluvnou stranou Dohody o Európskom hospodárskom priestore, banka, pobočka zahraničnej banky, Exportno-importná banka Slovenskej republiky, poisťovňa, pobočka zahraničnej poisťovne, zaistovňa, pobočka zahraničnej zaistovne, zdravotná poisťovňa, správcovská spoločnosť, pobočka zahraničnej správcovskej spoločnosti, dôchodková správcovská spoločnosť, doplnková dôchodková spoločnosť, Burza cenných papierov, Centrálny depozitár cenných papierov, obchodník s cennými papiermi, platobná inštitúcia, inštitúcia elektronických peňazí, subjekt kolektívneho investovania, dôchodkový fond, pobočka zahraničnej finančnej inštitúcie a účtovná jednotka, ktorá spĺňa podmienky aspoň dve z podmienok uvedené v § 17a ods. 2:*

- a) *Celková suma majetku presiahla 170 000 000 eur,*
- b) *Čistý obrat presiahol 170 000 000,*
- c) *Priemerný prepočítaný počet zamestnancov v jednotlivom účtovnom období presiahol 2 000.*

NFRD obsahuje princíp „dvojitý významnosť“, čo znamená, že účtovné jednotky by mali vykazovať ako na ich finančnú situáciu vplývajú klimatické zmeny a zároveň ako účtovné jednotky vplývajú na životné prostredie. Účtovné jednotky museli zverejňovať nefinančné informácie po prvýkrát v roku 2018, za účtovné obdobie 2017.

NFRD vyžaduje od účtovných jednotiek zverejňovanie údajov o environmentálnych záležitostiach, sociálnych záležitostiach a zaobchádzaní so zamestnancami, dodržiavaní ľudských práv, boji proti korupcii a úplatkárstvu a rozmanitosti v orgánoch spoločnosti.

Európska únia usúdila, že NFRD nespĺnila očakávania s ktorými bola prijatá. Na základe vykonaných štúdií sa zistilo, že problémom pre používateľov informácií bolo, že zverejňované nefinančné informácie boli takmer neporovnateľné, nespoľahlivé a nerelevantné. Spracovávateľov výkazov trápil problém s nejednotnosťou právnych predpisov a ich prekrývaním. Ďalšími oblasťami, ktoré boli kritizované v súvislosti s NFRD je počet účtovných jednotiek povinných zverejňovať nefinančné informácie a skutočnosť, že neexistuje povinnosť overovania zverejňovaných informácií audítorom. Priemerné ročné náklady účtovných jednotiek týkajúce sa vykazovania nefinančných informácií, zistené štúdiou Európskej únie boli vo výške 100 865 € (Európska Únia, 2021).

1.3.2 CSRD (corporate social responsibility directive)

NFRD nespĺnila očakávania, aby boli na jej základe investorom poskytované zrozumiteľné, dostatočne spoľahlivé a porovnateľné informácie, a preto Európska únia pristúpila k novelizácii prostredníctvom novej smernice. 10. novembra 2022 bola v Európskom parlamente schválená nová Smernica o vykazovaní informácií o udržateľnosti (corporate social responsibility directive, ďalej aj „CSRD“). Do platnosti vstúpila 5. januára 2023. Smernica o vykazovaní informácií o udržateľnosti prináša zjednotené pravidlá a požiadavky na vykazovanie o udržateľnosti a má za cieľ zvýšiť kvalitu poskytovaných informácií. Nová smernica zvyšuje nároky na obsah zverejnených údajov prostredníctvom nových európskych štandardov pre vykazovanie udržateľnosti (European Sustainability reporting standards, ďalej aj “ESRS“). Štandardy pre vykazovanie udržateľnosti boli pripravené Európskou poradnou skupinou pre finančné vykazovanie (European financial reporting advisory group, ďalej aj „EFRAG“). EFRAG sa má stať plnohodnotným tvorcom štandardov udržateľnosti. Štandardy predpisujú účtovným jednotkám obsah a formát informácií, ktoré majú zverejňovať o udržateľnosti a sú záväznými štandardami pre všetky účtovne jednotky, od ktorých sa vyžaduje zverejňovanie informácií v súlade s CSRD. V súčasnosti existuje dvanásť štandardov, ale očakáva sa schválenie ďalších štandardov v priebehu nasledujúcich rokov. Prvý súbor štandardov pre vykazovanie udržateľnosti obsahuje dva všeobecné štandardy a desať tzv. tematických štandardov. EFRAG pri vypracovaní týchto štandardov chcel zabezpečiť ich súlad s inými právnymi predpismi Európskej únie ako je napríklad nariadenie o zverejňovaní informácií o udržateľnosti v sektore finančných služieb. V neposlednom rade bol prvý súbor štandardov zostavený tak, aby bol v súlade aj s medzinárodnými

iniciatívami, aby v konečnom dôsledku došlo k čo najväčšiemu priblíženiu jednotlivých iniciatív (Mazars, 2022).

Tabuľka č. 1 – Prehľad Európskych štandardov pre vykazovanie o udržateľnosti

Tematické štandardy			Všeobecné štandardy
Environmentálne (Environmental) ESRS E	Sociálne (Social) ESRS S	Riadiace (Governance) ESRS G	ESRS 1 Všeobecné požiadavky
Klimatické zmeny	Vlastná pracovná sila	Podnikateľské správanie	
Znečistenie	Pracovníci v hodnotovom reťazci		ESRS 2 Všeobecné zverejňovanie
Vodné a morské zdroje	Ovplyvnené komunity		
Biodiverzita a ekosystém	Spotrebitelia a koneční užívatelia		
Využitie zdrojov a ekonomický cyklus			

Zdroj: Vlastné spracovanie

Pre aké podniky je vykazovanie informácií o udržateľnosti povinné? Ide o veľké účtovné jednotky, t. j. účtovné jednotky, ktoré spĺňajú minimálne 2 z 3 nasledujúcich kritérií:

- a) Celková suma majetku presiahla 20 000 000 €,
- b) Čistý obrat presiahol 40 000 000 € a
- c) Priemerný prepočítaný počet zamestnancov v účtovnom období presiahol 250 zamestnancov.

Ďalej ide aj o všetky účtovné jednotky, ktoré emitovali cenné papiere a tie boli prijaté na obchodovanie na regulovanom trhu, vrátane malých a stredných účtovných jednotiek a účtovné jednotky, ktoré nemajú sídlo v Európskej únii, ale majú tu aspoň jednu

dcérsku účtovnú jednotku či pobočku s čistým obratom prevyšujúcim 40 miliónov eur a ich čistý obrat v Európskej únii presiahol 150 000 000 €. Od spomenutých účtovných jednotiek sa bude očakávať vykazovanie retrospektívnych, ale aj prospektívnych informácií.

Vykazovanie udržateľnosti začne byť povinné od roku 2024 pre subjekty verejného záujmu s viac ako 500 zamestnancami (spoločnosti, na ktoré sa vzťahovala aj stará smernica NFRD), t. j. v roku 2025 budú vykazovať informácie o udržateľnosti za účtovné obdobie 2024. V roku 2026 za účtovné obdobie 2025 musia zverejniť informácie o udržateľnosti veľké účtovné jednotky, ktoré spĺňajú minimálne 2 z 3 spomenutých kritérií. V roku 2027 zverejňujú informácie malé a stredné účtovné jednotky, ktoré emitovali cenné papiere obchodované na burze v Európskej únii za účtovné obdobie 2026. Poslednými účtovnými jednotkami sú účtovné jednotky, ktoré nemajú sídlo v Európskej únii, tzv. spoločnosti z tretích krajín, a prekročia hranicu čistého obratu 150 000 000 € v EÚ. Takéto spoločnosti zostavia výkazy o udržateľnosti v roku 2029 za účtovné obdobie 2028.

Nová smernica spôsobí, že počet účtovných jednotiek, ktoré budú musieť vykazovať informácie o udržateľnosti sa zvýši približne z 11 600 na 49 000. Baumüller a Grbenic (2021) uvádzajú, že európske štandardy udržateľnosti sú zatiaľ veľmi všeobecné a v určitých situáciách nejasné, čo je ale spôsobené tým, že sú ešte vo fáze formovania, a že k ich zavedeniu prichádza vo veľmi krátkom časovom horizonte. Podľa NFRD existovala možnosť medzi samostatným výkazom udržateľnosti a zakomponovaním informácií o udržateľnosti do správy manažmentu. CSRD za účelom lepšieho prepojenia finančných informácií a informácii udržateľnosti, pripúšťa vykazovanie udržateľnosti len v správe o riadení (management report). Avšak, nešpecifikuje či účtovné jednotky majú informácie zakomponovať priamo do jednotlivých kapitol, alebo by tejto téme mala byť venovaná samostatná kapitola.

Povinnosťou pre účtovné jednotky riadiace sa novou smernicou je overovanie zverejnených informácií audítorom. *„Európska Komisia najneskôr 1. októbra 2026 prijme delegované akty, ktorými sa doplní smernica s cieľom stanoviť štandardy pre **limitované uistenie**, v ktorých sa stanovujú postupy, ktoré audítor alebo audítori a audítorská spoločnosť alebo spoločnosti vykonávajú v záujme vyvodenia ich záverov o uistení v oblasti vykazovania informácií o udržateľnosti, vrátane plánovania zákaziek, zohľadnenia*

riziká a reakcie na riziká a druhov záverov, ktoré sa majú zahrnúť do správy o uistení v oblasti vykazovania informácií o udržateľnosti alebo v relevantnom prípade do správy audítora. Najneskôr 1. októbra 2028 plánuje Európska Komisia prijať štandardy pre primerané uistenie, a to na základe posúdenia, či je primerané uistenie pre audítarov a podniky uskutočniteľné.“ Predmetom auditu bude najmä overenie použitej metodológie pri zbere dát, nastavenie procesov a kontrol v účtovnej jednotke a posúdenie dvojitej významnosti. Okrem toho, musia byť výkazy zostavené tak, aby bolo možné ich automatizované strojové čítanie. Mal by sa používať jednotný európsky elektronický formát (European single electronic format, ESEF) založený na taxonómii XBRL, ktorá sa pre tento druh vykazovania ešte len pripravuje (Baumüller a Grbenic, 2021).

Najväčším problémom novej smernice je vysoká finančná náročnosť, ktorú jej zavedenie bude mať najmä na malé a stredné účtovné jednotky. Účtovné jednotky budú mať najväčší problém zozbierať relevantné informácie z celého svojho hodnotového reťazca. Náklady spoločností spadajúcich pod CSRD sa budú pravdepodobne zvyšovať aj v súvislosti s povinnosťou overenia zverejňovaných informácií audítorom. V prípade, že si účtovné jednotky nebudú plniť svoje povinnosti vyplývajúce zo smernice udržateľnosti, sú členské štáty oprávnené pristúpiť k sankciám voči danej účtovnej jednotke. Výška sankcie by mala zohľadňovať finančné možnosti danej účtovnej jednotky.

Odobaša a Maroševič (2023) zastávajú názor, že implementácia smernice bude mať pozitívny vplyv primárne vo vnútri účtovnej jednotky. Pozitívami smernice budú napr. nové podnikové príležitosti, zvýšenie podnikovej transparentnosti, presmerovanie kapitálu k udržateľným investíciám a podobne. Avšak, na to, či smernica bude mať taký pozitívny vplyv na hospodárstvo Európskej Únie ako sa očakáva, sa zistí až po vydaní prvých správ udržateľnosti, resp. prvých vykonaných auditoch. Rovnako aj Safar (2024) vníma CSRD *„ako príležitosť pre európske spoločnosti začleniť hodnoty ESG a hodnoty udržateľného rozvoja do jadra podnikateľskej činnosti.“* Podľa neho by smernica nemala byť vnímaná ako ďalšia záťaž, resp. nutné zlo, ale ako šanca pre účtovné jednotky, aby sa stali lídrami v oblasti udržateľnosti.

Európsky bankový úrad na začiatku roku 2023 zverejnil svoj postoj voči CSRD. Európsky bankový úrad kvituje *„konzistentnosť ESRS štandardov s medzinárodnými štandardami a relevantnými nariadeniami EÚ.“* Avšak podotýka, že by *„Európska komisia mala ešte zvážiť časový harmonogram vývoja sektorových štandardov pre úverové*

inštitúcie.“ (EBA, 2023). S časovým harmonogram a rýchlosťou zavedenia štandardov bude mať podľa audítorských spoločností problém množstvo účtovných jednotiek, čo vyústi vo veľký počet podmienených názorov vydaných audítormi. Investori by mali prihliadať na to, že je rozdiel medzi podmieneným názorom na účtovnú závierku a podmieneným názorom na vykazovanie o udržateľnosti, najmä v prvých rokoch vykazovania (McNally, 2023).

1.4 Global Reporting Initiative (GRI)

Global Reporting Initiative je nezisková organizácia zaoberajúca sa vytváraním štandardov vykazovania udržateľnosti. Podľa prieskumu KPMG (2022) sú GRI štandardy medzinárodne uznávané a patria k najpoužívanejším štandardom v oblasti vykazovania nefinančných informácií. Štandardy sú založené na princípoch relevantnosti, spoľahlivosti, porovnateľnosti a adresnosti (určenie pre zainteresované strany) prezentovaných informácií. Štandardy GRI sú pravidelne aktualizované a najnovšia verzia pochádza z roku 2023. GRI štandardy sú rozdelené do 3 skupín, a to univerzálne, sektorové a tematické (Obrázok č. 3), ktoré sú používané spolu s univerzálnymi štandardami. Univerzálne štandardy obsahujú tri štandardy – GRI 1 Všeobecné požiadavky, GRI 2 Všeobecné zverejnenia a GRI 3 Významné témy. Univerzálne štandardy platia pre všetky spoločnosti, ktoré sa rozhodli vykazovať nefinančné informácie podľa GRI štandardov bez ohľadu na veľkosť účtovnej jednotky, odvetvie alebo jej sídlo. Množstvo sektorových štandardov by sa malo navyšovať až na číslo štyridsať. V súčasnosti sú vypracované tri sektorové štandardy pre spoločnosti podnikajúce v odvetví ropy a zemného plynu, uhoľného priemyslu, poľnohospodárstva, akvakultúry a rybolovu. Sektorové štandardy sú označované ako GRI 11 až 13. Poslednou skupinou štandardou sú tematické štandardy. Tematické štandardy poskytujú konkrétne informácie pre širokú škálu tém udržateľnosti ako napríklad: nakladanie s odpadom, energie, biodiverzita, emisie, zamestnanosť, vzdelávanie. Každý štandard obsahuje pokyny, ako môžu spoločnosti postupovať pri zverejňovaní informácií (Molfetas, 2023).

Najväčším rozdielom medzi štandardami vydávanými GRI a CSRD je dvojitá významnosť zavedená smernicou Európskej únie, ktorá nie je súčasťou koncepčného rámca GRI. GRI štandardy sú dobrovoľné štandardy a neustanovujú používanie žiadneho konkrétneho formátu zverejnenia. To je v rozpore s dosiahnutím jednotného, strojovo čitateľného a elektronického formátu informácií o udržateľnosti v súlade s uplatňovaním digitálnej taxonómie EÚ. Informácie môžu byť podľa GRI zverejňované rôznymi formami.

Účtovné jednotky môže vykazovať udržateľnosť v samostatných výkazoch, prostredníctvom webovej stránky alebo môžu byť súčasťou výročnej správy. Z uvedeného vyplýva, že štandardy GRI poskytujú účtovným jednotkám väčšiu flexibilitu, avšak, to môže spôsobiť, že zainteresované strany budú mať problémy hľadať a porovnávať informácie. CSRD prináša prísnejší prístup a podporuje lepšie porovnávanie a automatizované spracovávanie dát o udržateľnosti (Yosifova a Petrova-Kirova, 2022).

Obrázok č. 3 – Prehľad GRI štandardov

Zdroj: <https://www.globalreporting.org/media/wtafl4tw/a-short-introduction-to-the-gri-standards.pdf>

1.5 Nefinančné vykazovanie – ostatné organizácie

Účtovníctvo je zamerané najmä na finančné vykazovanie skutočností. V účtovnej závierke účtovných jednotiek sa vykazujú kvantitatívne údaje. Avšak, v poslednom čase sa zvyšuje tlak na kvalitatívne vykazovanie ekonomických činností, teda nefinančné vykazovanie. Preto vznikli určité iniciatívy zamerané na nefinančné vykazovanie skutočností. Medzi organizácie, ktoré sa zaoberajú tvorbou štandardov, okrem vyššie spomenutých, patria (Pelligrino, 2024):

Sustainability Accounting Standards Board (SASB) vypracúva štandardy vykazovania nefinančných informácií pre rôzne odvetvia. Štandardy sú roztriedené do 11 väčších skupín, v rámci ktorých je celkovo 77 odvetví. Za štandardy SASB preberá zodpovednosť od augusta 2022 Rada pre medzinárodné štandardy udržateľnosti (ISSB). Štandardy SASB boli vytvorené, tak aby zohľadňovali potreby investorov. To znamená, že

sú zamerané viac na to, ako je spoločnosť ovplyvnená vonkajším prostredím a nie na to, ako spoločnosť vplýva na externé prostredie (Becart, 2020).

The International Intergrated Reporting Committee (IIRC) vyvinula rámec vykazovania, ktorý má brať do úvahy všetky zainteresované strany a je usmernením pre účtovnú jednotku pri vytváraní integrovaných výkazov. Víziou je vydávanie iba jedného komplexného a ucelenejšieho dokumentu, namiesto rôznych manažérskych výkazov, správ udržateľnosti atď. Cieľom je vytvárať transparentné výkazy, ktoré odrážajú celkový dopad činnosti účtovnej jednotky (Juhászová a Klimko, 2022).

International Sustainability Standards Board (ďalej aj „ISSB“) je novovzniknutá organizácia, ktorá vznikla v roku 2021 počas klimatickej konferencie OSN s cieľom vyvíjať globálne štandardy v oblasti účtovníctva a správ udržateľnosti. ISSB sa snaží dosiahnuť globálnu jednotu v oblasti štandardov udržateľnosti. ISSB chce pri vytváraní štandardov zapájať zainteresované strany, a tým zabezpečiť, že štandardy budú odrážať potreby a požiadavky rôznych subjektov. ISSB je založená organizáciou IFRS. Rada pre medzinárodné štandardy udržateľnosti (ISSB) vydala 26. júna 2023 prvé dva štandardy vykazovania s označením IFRS S1, ktorý obsahuje všeobecné požiadavky na zverejňovanie informácií súvisiacich s udržateľnosťou a IFRS S2, ktorý pokrýva oblasť zverejnenia informácií súvisiacich s klímou a životným prostredím. Štandardy IFRS S1 a IFRS S2 sú účinné od 1. januára 2024. ISSB spolupracuje s ďalšími ESG štandardami, napr. aj s EFRAG, a preto budú informácie zverejňované podľa IFRS S1 takmer rovnaké ako informácie zverejnené podľa ESRS E1 (Mulligan, 2024). ISSB štandardy budú mať globálny rozsah a na rozdiel od CSRD nepracujú s dvojitou významnosťou. Spoločným znakom medzi CSRD a ISSB je zahrnutie vykazovania udržateľnosti do výročnej správy (Gould, 2023).

Climate Disclosure Standards Board (ďalej aj „CDSB“) je organizácia, ktorá podporuje transparentné a konzistentné zverejňovanie informácií o klimatických a environmentálnych otázkach. Rámec vypracovaný CDSB pomáha začleniť informácie týkajúce sa vplyvu na životné prostredie do bežných finančných výkazov ako je výročná správa. Prvý rámec vykazovania vydala CDSB už v roku 2010. Tento rámec je v súlade s požiadavkami regulačných orgánov (s NFRD, CSRD) a stavia na najpoužívanejších štandardoch ako CDP, GRI, SASB, IFRS. 31. januára 2022 bola CDSB začlenená do organizácie IFRS s cieľom podporiť novovzniknutú ISSB (Paul, 2023).

Carbon Disclosure Project (ďalej aj „CDP“) je zameraný na zverejňovanie informácií o emisiách uhlíka. Ide o organizáciu, ktorá zbiera informácie o klíme a životnom prostredí od spoločností s cieľom pomáhať spoločnostiam znižovať ich vplyv na životné prostredie. Pôvodne sa táto organizácia sústredila predovšetkým na problémy týkajúce sa emisií skleníkových plynov, ale neskôr rozšírila pole svojej pôsobnosti. CDP umožňuje porovnávať prijaté opatrenia účtovných jednotiek v oblasti vplyvu na životné prostredie a pomáha sledovať vývoj ukazovateľov v priebehu rokov (Molfetas, 2024).

Task Force on Climate-related Financial Disclosures (ďalej aj “TCFD“), v preklade: „Pracovná skupina pre finančné vykazovanie súvisiace s klímou“ bola založená v roku 2015 s cieľom vytvoriť súbor štandardizovaných odporúčaní pre zverejňovanie informácií. V poslednej dobe došlo k značnému nárastu používania TCFD odporúčaní. V roku 2021 krajiny G7 rozhodli o zavedení finančného vykazovania súvisiaceho s klimatickými zmenami v súlade s TCFD. Prvou krajinou, ktorá nariadila zavedenie TCFD v rámci veľkých účtovných jednotiek bol Nový Zéland (KPMG, 2022).

Nové štandardy sú zavádzané s cieľom odstrániť limitácie výkazov tvoriacich účtovnú závierku, t. j. podľa Zákona o účtovníctve súvaha, výkaz ziskov a strát a poznámky, resp. podľa IFRS súvaha, výkaz komplexného výsledku hospodárenia a ostatných súčasti, výkaz o pohybe vlastného imania, výkaz o pohybe peňažných tokov, poznámky. Spomenuté výkazy majú zo svojej kvalitatívnej podstaty isté limity. Neinformujú externých používateľov o skutočnostiach, ktoré sa nedajú kvantifikovať, resp. sú ťažko kvantifikovateľné. Preto je súčasné smerovanie štandardov rôznych rád jasné, a to zaviesť také štandardy, ktoré povedú k zostavovaniu nového výkazu, ktorý by mal obsahovať najmä informácie o vplyve účtovnej jednotky na jej okolie.

1.6 Vykazovanie spoločenskej zodpovednosti

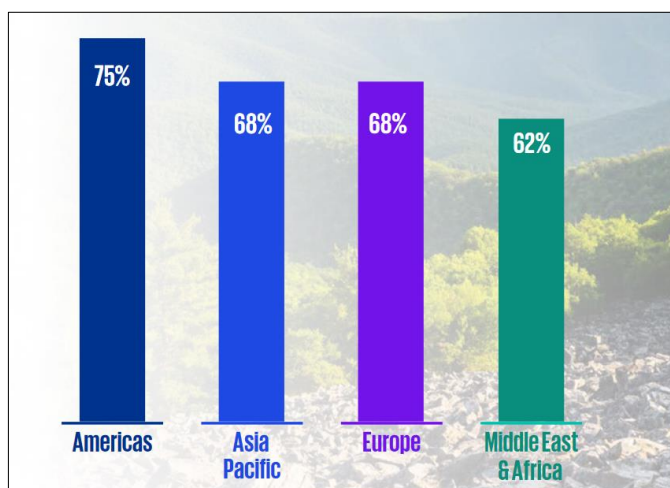
Spoločnosť KPMG realizuje od roku 1993 prieskum zameraný na vykazovanie spoločenskej zodpovednosti. Prieskum je realizovaný na základe verejne dostupných informácií, ktoré sú zverejňované spoločnosťami na ich webových sídlach, vo výročných správach, prípadne vo výkazoch udržateľnosti. Prieskum z roku 2022 zahŕňa 58 skúmaných krajín. Z každej krajiny sa do štúdie zaradilo 100 účtovných jednotiek s najvyššími tržbami. Hlavné trendy, ktoré prieskum identifikoval, je narastajúci podiel spoločností, ktoré vykazujú informácie o spoločenskej udržateľnosti. Medzi spoločnosťami G250 až 96% spoločností zverejňuje údaje o spoločenskej zodpovednosti. Väčšina

spoločností vykazuje aj údaje o cieľoch udržateľného rozvoja. Najpopulárnejšími cieľmi sú dôstojná práca a ekonomický rast, zodpovedná spotreba a výroba a klimatické opatrenia. Až 64 % spoločností považuje zmeny klimatických podmienok za riziko pre ich podnikateľskú činnosť (KPMG, 2022).

Aktuálnymi lídrami rebríčku CSR reportingu je Nemecko, Japonsko, Singapur a USA, kde všetkých 100 najväčších firiem vykazuje aktivity súvisiace s ich vplyvom na udržateľnosť podnikania. Medzi krajinami Vyšehradskej štvorky je Slovensko momentálne na druhom mieste s 81 % firiem, ktoré vykazujú aj nefinančné ukazovatele. Lepšie umiestnenie v regióne strednej Európy dosiahlo len Poľsko (82 %). V rámci Českej republiky išlo o 74 % spoločností a v Maďarsku vykazovalo nefinančné údaje 79 % spoločností. Pre porovnanie si môžeme uviesť aj nášho západného suseda, Rakúsko, kde dopady na informácie o udržateľnosti vykazovala „len“ 72 % účtovných jednotiek.

Štandardy GRI sú podľa prieskumu KPMG najpoužívanejšie štandardy vykazovania udržateľnosti (Graf č. 1). Štandardy SASB sú najpoužívanejšie v Spojených štátoch Amerických, Kanade a Brazílii. V niektorých krajinách spoločnosti uprednostňujú vykazovanie spoločenskej zodpovednosti na základe burzových smerníc, ktoré upravujú aké informácie sú povinné účtovné jednotky pred uvedením na burzu. Ide predovšetkým o spoločnosti z Juhoafrickej republiky, Malajzie a Indie.

Graf č. 1 – Podiel vykazovania udržateľnosti podľa GRI v jednotlivých regiónoch

Zdroj: KPMG prieskum 2022

1.7 ESG ratingy

ESG ratingy pomáhajú identifikovať investorom a finančným inštitúciám vplyv spoločnosti na životné prostredie, sociálny vplyv a aspekt riadenia firmy. Pre investorov a podniky môžu byť ESG ratingy dôležitým nástrojom na zohľadnenie udržateľnosti a etických faktorov vo finančných rozhodnutiach. ESG ratingy predstavujú spôsob zhodnotenia rizík, ktorým sú spoločnosti vystavené v spomenutých troch oblastiach. ESG ratingy hodnotia 3 aspekty podnikania:

- 1. Environment** – posudzuje environmentálny vplyv spoločnosti a opatrenia, ktoré prijíma na zlepšenie v danej oblasti. Patria sem napríklad problémy týkajúce sa emisií, množstva spotrebovanej vody, energie, plynu, množstva vyprodukovaného odpadu, spracovania odpadu, spôsobu nakladania s produktami, ktoré boli stiahnuté z predaja a podobne.
- 2. Social** – orientuje sa na sociálne aspekty podnikania ako napríklad vzťahy so zamestnancami, platová a rodová rovnosť, podpora marginalizovaných komún, diverzita a inklúzia, ochrana práv spotrebiteľov a ďalšie.
- 3. Governance** – sa zameriava na kvalitu riadenia v rámci spoločnosti. Zaradzuje sa sem hodnotenie spôsobu vedenia firmy, či je spoločnosť vedená v súlade s etickými zásadami podnikania, hodnotí sa aj transparentnosť v rozhodovacích procesoch, dodržiavanie a súlad s právnymi predpismi (Tocchini a Cafagna, 2022).

ESG ratingy môžu pomôcť investorom identifikovať prípadné riziká. Ekonómovia sa v posledných rokoch začali zaoberať tým, aký je vzťah medzi vykazovaním udržateľnosti, teda získaným ESG skóre od ratingovej agentúry a cenou akcií účtovnej jednotky. Yi Sun (2023) sa v svojej štúdií zaoberal práve koreláciou medzi ESG hodnotením a cenou akcií v rôznych regiónoch a odvetviach. V automobilovom priemysle bolo zistené, že čím vyššia je cena za jednu akciu, tým vyššie je aj ESG hodnotenie danej spoločnosti. K rovnakému výsledku došli aj v finančnom odvetví, hoci závislosť medzi ukazovateľmi bola menšia. V polovodičovom priemysle, napriek malej, resp. žiadnej zmene v ESG hodnotení, rástli spoločnostiam ceny akcií. Zo štúdie vyplynulo aj to, že účtovné jednotky z ekonomicky vyspelejších regiónov (USA, Čína, Japonsko) majú vyššie ESG hodnotenie. S trochu odlišnými výsledkami prišiel Plagge (2023), ktorý na individuálnej úrovni nenašiel významnú koreláciu medzi cenou akcií a ESG ratingom, avšak z dlhodobého hľadiska existuje predpoklad, že účtovné jednotky s lepším ESG

hodnotením budú mať aj lepšie finančné výsledky a ľahšie prilákajú investorov. PWC (2022) očakáva rast ESG investícií do roku 2026 o 33,9 biliónov dolárov. Výsledky PWC súvisia s výsledkami štúdie EY, ktorí zistili, že generácia mileniálov vyhľadáva udržateľné investovanie, t. j. investovanie do takých spoločností, ktoré podnikajú kroky v súlade s hodnotami a postojmi investora. Podľa štúdie EY z roku 2017, až 30 % investorov vo veku od 20 do 40 rokov hľadá finančných poradcov ponúkajúcich hodnotovo založené investovanie. 17 % mileniálov chce investovať do spoločností s vysokým ESG hodnotením. Naopak, len 9 % „ne-mileniálov“ hľadá spoločnosti s ESG hodnotami zakomponovanými do ich podnikania (EY, 2017).

Hodnotením udržateľnosti sa zaoberajú ratingové agentúry. Medzi najznámejšie a najčastejšie vyhľadávané patria MSCI ESG ratings, už vyššie spomenuté S&P Global ESG scores, Sustainalytics ESG risk ratings či FTSE Russell's ESG ratings. Keďže existuje viacero ratingových agentúr, tak je pochopiteľné, že sa jednotlivé ESG ratingy môžu líšiť. Toto ale môže pôsobiť na investorov zmätočne a môže to znižovať dôveru v takéto organizácie (Hannay, 2023).

2 Cieľ práce, metodika práce a metódy skúmania

Hlavným cieľom práce je komplexne analyzovať CSR komunikáciu vybranej účtovnej jednotky za obdobie posledných piatich rokov (analýza správ o udržateľnosti za obdobia rokov 2018 – 2022), určiť silné a slabé stránky v oblasti CSR komunikácie a navrhnúť oblasti zlepšenia. Skúmanou účtovnou jednotkou je spoločnosť IBM, ktorá má svoje dcérske účtovné jednotky aj na Slovensku. Analýza CSR komunikácie spoločnosti IBM bude vykonávaná pomocou analýzy verejne dostupných výkazov udržateľnosti, tzv. impact report, corporate responsibility report, resp. environment report. V rámci analýzy CSR komunikácie skúmame významné projekty a aktivity spoločnosti v oblasti spoločenskej zodpovednosti, zameriavame sa na identifikovanie tém, ktoré sú najdôležitejšie pre sledovanú spoločnosť, identifikujeme hlavné komunikačné kanály spoločnosti. Skúmame aj komunikovanie spoločenskej zodpovednosti IBM v Slovenskej republike a CSR aktivity na území Slovenskej republiky. Porovnáваме externú a internú komunikáciu (smerom k zamestnancom spoločnosti) spoločnosti.

Porovnanie spoločnosti IBM so spoločnosťou, ktorá vykonáva svoju podnikateľskú činnosť v rovnakom odvetví umožní jednoduchšie formulovanie odporúčaní na zlepšenie. Porovnanie bude vykonané za rok 2022 a porovnávanou spoločnosťou je spoločnosť Microsoft, ktorá patrí medzi hlavných konkurentov spoločnosti IBM.

Dosiahnutie hlavného cieľa zabezpečíme:

- vyhľadávaním a zberom informácií a štúdiom relevantných publikácií, predovšetkým knižných publikácií, akademických článkov a účtovnej legislatívy,
- analýzou výkazov spoločenskej zodpovednosti, aktivít a projektov skúmanej spoločnosti,
- analýzou interných komunikačných postupov,
- porovnaním CSR komunikácie spoločnosti IBM so spoločnosťou Microsoft pomocou CSR výkazov a výročných správ,
- porovnaním a analýzou ESG hodnotení od rôznych ESG agentúr.

Medzi čiastkové ciele práce patrí aj:

- charakteristika CSR a ESG,
- charakteristika cieľov udržateľného rozvoja,

- vysvetlenie významu CSR problematiky,
- určenie organizácií, ktoré sa zaoberajú CSR vykazovaním,
- definovanie nových trendov v oblasti CSR komunikácie – nová právna úprava Európskej Únie.

3 Výsledky práce

Kapitola „Výsledky práce“ obsahuje charakteristiku vybranej účtovnej jednotky, opis internej a externej komunikácie účtovnej jednotky, analýza CSR komunikácie a jej následné zhodnotenie. Analýzu budeme vykonávať na spoločnosti International Business Machines Corporation, ďalej len „IBM“. Posudzujeme komunikačné stratégie a postupy spoločnosti IBM na celosvetovej úrovni a spomíname aj aktivitu spoločnosti IBM na území Slovenskej republiky.

3.1 Charakteristika vybranej účtovnej jednotky

Na spracovanie praktickej časti diplomovej práce sme si potrebovali zvoliť spoločnosť, ktorá spĺňa kritérium vykazovania spoločenskej zodpovednosti. Skúmanou spoločnosťou je jedna z najväčších spoločností vo svete – spoločnosť IBM. IBM je medzinárodná technologická spoločnosť a v posledných rokoch prešla transformáciou obchodnej činnosti. V minulosti spoločnosť zohrala významnú úlohu v skorom výskume a vývoji osobných počítačov, a preto si túto spoločnosť väčšina spája s predajom osobných počítačov. Okrem toho, IBM predávala rôzny hardvér, softvérové produkty a poskytovala aj konzultačné služby. Na začiatku 20. storočia sa IBM rozhodla vplyvom nepriaznivých výsledkov posunúť od predaja osobných počítačov a zvolili si, že budú klientom poskytovať najmä softvérové produkty, personalizované riešenia a rôzne konzultačné služby v rámci informačných technológií. Na konci roku 2004 spoločnosť IBM oznámila predaj svojej počítačovej divízie ázijskej spoločnosti Lenovo Group za 1,75 miliárd dolárov. Odpredanie počítačovej divízie bolo jedným z hlavných krokov v premene IBM do jej súčasnej podoby (Jones, 2004).

V súčasnosti má spoločnosť veľmi rozsiahle zameranie podnikateľskej činnosti, čím sa snažia o zmiernenie volatility a dosahovanie stabilných výnosov. Medzi ďalšie dôležité transformácie, ktoré IBM podnikla, aby sa dokázala prispôsobiť rýchlo sa meniacemu prostrediu informačných technológií patrí najmä:

- posun k poskytovaniu cloudových služieb,
- zameriavanie sa na využitie umelej inteligencie,
- orientovanie sa na blockchain riešenia pre klientov,
- poskytovanie softvérových produktov,
- ponúkanie konzultačných služieb,
- sústredenie sa na vývoj kvantových počítačov,

- špecializované riešenia týkajúce sa serverov a data centier (Johnston, 2022; Lohr 2010).

3.1.1 Činnosť vybranej účtovnej jednotky na Slovensku

Spoločnosť IBM pôsobí na Slovensku pod dvoma organizáciami, a to IBM Slovensko, spol. s r. o. a IBM International Services Centre s. r. o. IBM nájdeme v troch mestách – Košice, Banská Bystrica a Bratislava. IBM Slovensko, spol. s r. o. je materskou účtovnou jednotkou spoločnosti IBM International Services Centre s. r. o., preto zostavuje konsolidovanú účtovnú závierku podľa Zákona č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov a v súlade s Medzinárodnými štandardmi pre finančné výkazníctvo platnými v Európskej únii. Obidve účtovné jednotky sú súčasťou konsolidovanej účtovnej závierky spoločnosti IBM corporation.

V prvých dvoch zmienených mestách spoločnosť zamestnáva predovšetkým IT konzultantov a rôznych IT špecialistov. V Bratislave sa nachádza centrum zdieľaných služieb, ktorého súčasťou je jedno z troch kľúčových účtovných centier spoločnosti IBM. Ďalšie dve účtovné centrá sa nachádzajú v Kuala Lumpur a Buenos Aires a hlavná účtovnícka činnosť sa vykonáva v sídle spoločnosti v americkom Armonku, v štáte New York.

3.2 Postoj vybranej účtovnej jednotky k spoločenskej udržateľnosti

Ako sme uviedli v predchádzajúcej časti, IBM sa za posledné obdobie ako spoločnosť výrazne zmenila. V tejto kapitole si povieme, aký má IBM postoj k spoločenskej udržateľnosti, aké aktivity a činnosti v súvislosti s udržateľnosťou vykonáva, či už celosvetovo alebo aj na Slovensku, prostredníctvom akých komunikačných kanálov oboznamuje verejnosť o týchto aktivitách a pozrieme sa aj na historický vývoj v tejto dôležitej oblasti.

3.2.1 Historický vývoj CSR komunikácie vybranej účtovnej jednotky

Úloha v druhej svetovej vojne – V rokoch 1933 až 1945, IBM, poskytovala technologické služby v nacistickom Nemecku prostredníctvom svojej nemeckej dcérskej účtovnej jednotky – Dehomag. Technológie, ako perforované kartičky a mechanické počítače, boli využívané na identifikáciu a evidenciu obyvateľstva, čo následne viedlo k presúvaniu Židov do koncentračných táborov. IBM spoluprácu s nacistickým režimom nepopiera, ale IBM sa odvtedy snaží byť otvorenejšia a transparentnejšia vo svojich aktivitách (Burkeman, 2001).

Pravdepodobne najvýraznejšou postavou v dejinách spoločnosti IBM je Thomas J. Watson. Watson, vizionársky a z časti aj kontroverzný líder, prevzal vedenie spoločnosti IBM v roku 1914. Práve Watson bol riaditeľom spoločnosti počas druhej svetovej vojny a v roku 1937 dokonca dostal vyznamenanie „Rádu nemeckého orla“ za jeho prínos nemeckému hospodárstvu. Watson sa vyznačoval svojim prístupom k zamestnancom. Zdôrazňoval potrebu tímovej spolupráce, veril, že zamestnanci by mali byť informovaní o cieľoch a smerovaní spoločnosti. Bol známy tým, že sa zaujímal o pracovné práva zamestnancov a zdôrazňoval dôležitosť rôznorodosti v spoločnosti. Okrem toho podporoval vzdelanie a bol veľkým filantropom v tejto oblasti (Grulich, 2023).

Dôraz na environmentálne aktivity - V 70. a 80. rokoch 20. storočia, keď sa začali objavovať obavy o environmentálnu udržateľnosť, IBM začala investovať do výskumu a vývoja technológií s cieľom znížiť svoju ekologickú stopu. To zahŕňalo vývoj energeticky efektívnych produktov a procesov. V roku 1971, IBM prvýkrát vydala firemnú environmentálnu politiku, ktorá sa pravidelne prehodnocuje ako súčasť environmentálneho prístupu IBM.

Aktivity v 21. storočí – zapájanie sa do vzdelávacích programov, ktoré rozvíjajú predovšetkým digitálne zručnosti a pripravujú zamestnancov, študentov na technologickú budúcnosť. V posledných desaťročiach sa IBM stáva aktívnejšou spoločnosťou v podpore rozmanitosti pracovnej sily a zaväzuje sa k vytváraniu inkluzívneho pracovného prostredia.

3.3 Analýza CSR výkazov vybranej účtovnej jednotky v priebehu rokov 2018 až 2022

V nasledujúcich kapitolách upriamime pozornosť na analýzu výkazov udržateľnosti spoločnosti IBM. Cieľom tejto analýzy je komplexné zhodnotenie vykazovaných informácií a získanie uceleného prehľadu o aktivitách a stratégiách IBM v oblasti udržateľnosti. Výkazy udržateľnosti IBM predstavujú rozsiahly súbor dokumentov, ktoré detailne mapujú environmentálne, sociálne a ekonomické aspekty fungovania spoločnosti. Analýza poskytne ucelený, informatívny obraz o tejto oblasti fungovania spoločnosti.

3.3.1 Analýza Environment reportu, corporate responsibility reportu a výročnej správy za rok 2018

Výkaz o udržateľnosti z roku 2018 predstavuje dvadsiaty deviaty takýto výkaz spoločnosti IBM odkedy začala zverejňovať nefinančné informácie. Výkaz sa zameriava

na manažment environmentálnych problémov, efektívne využívanie energií, surovín a materiálov, riešenia pre poľnohospodárstvo, akvakultúru, ochrana vodných zdrojov, správu odpadu, kritéria udržateľnosti v dodávateľskom reťazci.

Všetky environmentálne údaje, ktoré sú zverejnené v danom výkaze sú predmetom interného v súlade s environmentálnym manažérskym systémom spoločnosti, tzv. „EMS“. EMS zahŕňa súbor politík a postupov, ktorými spoločnosť riadi všetky aktivity týkajúce sa environmentálnych problémov. V rámci EMS si spoločnosť stanovuje ciele, ktoré chce dosiahnuť, pričom sú tieto ciele pravidelne prehodnocované a aktualizované. IBM získala certifikáciu svojho EMS už v roku 1997 a stala sa tak jednou z prvých nadnárodných spoločností, ktoré získali certifikáciu EMS. Súčasťou EMS je posudzovanie rôznych prírodných katastrof ako požiarov, záplav a podobne. Výsledkom sú plány a postupy na to, aby nedošlo k prerušeniu operácií spoločnosti. Výsledkom posúdenia environmentálnych rizík je aj identifikovanie miest, kde by IBM mohla poskytnúť svoje znalosti na riešenie prírodných rizík – identifikovanie nových obchodných príležitostí v súlade s environmentálnymi cieľmi. Podľa odborného úsudku IBM, vďaka tomu, že spoločnosť má prepracovaný EMS systém, ušetrila za rok 2018 približne 105 900 000 \$.

IBM má vlastný systém na riešenie incidentov, ako znečistenie životného prostredia. V roku 2018 došlo v IBM k šiestim prípadom vypustenia látok do životného prostredia. Došlo zo strany IBM k náprave vo všetkých prípadoch a nejednalo sa o také udalosti, ktoré by mali dlhotrvajúce následky na životné prostredie. V súvislosti s takýmito incidentmi IBM hradilo pokutu naposledy v roku 2014 vo výške 7 125 \$.

Stratégia IBM na zníženie skleníkových plynov obsahuje ciele ako optimalizácia využívania energií, využívanie obnoviteľných zdrojov energií, ale len v takom prípade, ak to dáva ekonomický a environmentálny zmysel, navrhovanie energeticky efektívnych produktov a služieb. V roku 2018 si stanovili nový cieľ v rámci používania obnoviteľných zdrojov energie – 55 % spotrebovanej elektriny má byť tvorená z obnoviteľných zdrojov do roku 2025. V oblasti znižovania emisií skleníkových plynov sa IBM zaviazala k zníženiu svojich emisií o 40 % do roku 2025 v porovnaní s rokom 2005. Dlhodobým cieľom IBM je, aby nakupovali obnoviteľnú energiu z oblastí, kde sa nachádzajú ich pracovné priestory. Toto by podľa nich umožnilo spotrebovať obnoviteľnú energiu približne v čase, keď sa jej výroba zhoduje s časom skutočnej spotreby na pracoviskách.

Ďalej vo výkaze upozorňujú, že v súčasnosti, ani v blízkej budúcnosti, nie je možné, aby IBM spotrebovala len energiu z obnoviteľných zdrojov.

Na riešenie výziev v životnom prostredí IBM používa internet vecí, umelú inteligenciu, blockchain a ďalšie technológie s využitím IBM Cloud. IBM získala ocenenie za využitie blockchain technológie pri redukcii množstva plastov v oceánoch. Internet vecí využili na zber dát z jazera George v štáte New York. Zozbierané údaje mali pomôcť v zlepšení tamojšieho sladkovodného ekosystému. Výskumná divízia IBM v Brazílii vyvinula spôsob monitorovania kvality pôdy a vody s pomocou umelej inteligencie. Zaujímavým výskumom je aj monitoring planktónu v oceánoch pomocou autonómnych mikroskopov. Planktón má dôležitú funkciu v produkcii kyslíka a dôležité postavenie v potravinovom reťazci. V oblasti ochrany vodných zdrojov sa IBM zameriava na znižovanie spotreby vody, ktorú spotrebúva najmä vo svojich dátových centrách na ich chladenie. IBM pôsobí aj v ropnom priemysle, kde s pomocou umelej inteligencie odhaľuje úniky ropy, resp. predpovedá na základe historických dát, kde by k potencionálnym únikom mohlo dôjsť.

V oblasti správy odpadu sa IBM zameriava na znižovanie množstva odpadu, ktorý produkuje. Avšak, v roku 2018 spoločnosť zvýšila množstvo vyprodukovaného škodlivého odpadu o 20 % v porovnaní s rokom 2017. IBM tiež investuje do recyklácie a kompostovania odpadu. IBM kladie prísne požiadavky na dodávateľov materiálov, resp. tovarov, aby ich balenia zaťažovali životné prostredie v čo najmenej možnej miere.

Pokiaľ ide o požiadavky na dodávateľov, IBM vyžaduje napríklad, aby jej dodávatelia mali vypracovaný EMS systém, aby zverejňovali informácie týkajúce sa ich dopadu na životné prostredie a aby prehodnocovali stanovené ciele v danej oblasti. V sledovanom roku 50 z top 100 dodávateľov IBM vykazovalo nefinančné informácie a 42 z nich vykazovalo tieto informácie v súlade so smernicou Global reporting initiative. V nadväznosti na predchádzajúci odsek – správu odpadu, môžeme poznamenať, že v roku 2018, 99 % papierových a drevených obalov, ktoré IBM priamo obstarala na celom svete, pochádzalo od dodávateľov, ktorí zaručovali, že zdroj pochádza z udržateľne obhospodarovaných lesov.

Skúsenosti IBM ukázali, že ročné úspory z ich dôrazu na úsporu, prevenciu znečistenia a dizajn pre životné prostredie obvykle prevyšujú environmentálne náklady, čím sa preukázala hodnota proaktívnych environmentálnych programov.

Tento výkaz sa takmer výlučne venuje len jednej z ESG oblastí, a to „E“ – ekologickej oblasti. Obsahuje najmä informácie o cieľoch v súvislosti so životným prostredím a spôsoboch ich dosiahnutia, o rôznych projektoch z oblasti ekológie. Do oblasti riadenia by sme z výkazu mohli možno zaradiť časti týkajúce sa environmentálneho manažérskeho systému a riadenia dodávateľského reťazca. Sociálna časť sa vo výkaze, až na pár zmienok, (že zamestnanci musia vyplniť, že sú oboznámení s environmentálnymi postupmi) nenachádza. Žiadne informácie o zložení zamestnancov, o diverzite, inklúzii a ani o vzdelávaní zamestnancov. Pozitívnymi oblasťami sú požiadavky na dodávateľský reťazec, ambiciózne ciele v oblasti emisií a využívania energií a EMS systém. Keďže ide o spoločnosť z technologického priemyslu, je pochopiteľné, že je jednou z prvých, ktorá používa nové technológie na riešenie ekologických problémov. K zlepšeniu by mohlo prísť najmä pri nakladaní s odpadom a pri lepšej ochrane vodných zdrojov a pri konkrétnejšej formulácii cieľov v oblasti „vodného manažmentu“.

Navigácia vo výkaze nie je ideálna, chýba jednoduchšia možnosť pohybu vo výkaze. Výkaz obsahuje niekoľko obrázkov, tabuliek a grafov. Obsahuje hyperlinky a jedno video s presmerovaním na YouTube, pričom všetky linky sú funkčné.

IBM je jedným zo zakladateľov iniciatívy IMPACT 2030. Iniciatíva IMPACT 2030 chce pomôcť dosiahnuť lepšiu životnú úroveň 1 miliarde ľudí do roku 2030, pričom sa zameriava na ekonomickú prosperitu, zdravie a udržateľnosť životného prostredia. Táto iniciatíva bola založená ako odpoveď na výzvu Organizácie spojených národov, kedy OSN žiadalo od súkromného sektora väčšiu angažovanosť v dosahovaní cieľov udržateľného rozvoja.

Corporate responsibility report

Súčasťou výkazu spoločenskej udržateľnosti (Corporate responsibility report, ďalej aj „CRR“) sú najmä životné prostredie, dodávateľský reťazec, riadenie spoločnosti a sociálny dopad, teda vieme povedať, že výkaz obsahuje všetky 3 hlavné časti ESG. Najrozsiahlejšou časťou výkazu je sociálna časť. Dôležitou poznámkou na začiatku výkazu je, že tento výkaz nepodliehal žiadnemu externému auditu.

Časť týkajúca sa životného prostredia obsahuje predovšetkým riešenia vyvinuté IBM a spomínajú sa tu aj dosiahnuté míľniky. Na začiatku tejto časti je zdôraznené, že podrobnejšie informácie týkajúce sa vplyvu IBM na životné prostredie sú obsiahnuté v samostatnom výkaze, ktorý sme analyzovali vyššie.

Governance časť pojednáva o zodpovednom prístupe a zaobchádzaní s údajmi, o potrebe dôvery a transparentnosti vo využívaní umelej inteligencie „AI“ a ďalších pokročilých technológiách ako napr. strojové učenie „machine learning“. K tejto časti sa vo výkaze nachádza aj video, ktoré ale po presmerovaní na youtube nie je dostupné. V máji 2018 si IBM stanovila 3 princípy transparentnosti využívania umelej inteligencie a správy dát. IBM verí, že účelom umelej inteligencie nie je nahradiť inteligenciu ľudskú, ale zautomatizovať a zjednodušiť procesy, ktoré nevytvárajú žiadnu pridanú hodnotu. Ďalej tvrdí, že nové technológie majú byť transparentné. Pod týmto rozumie, že technologické spoločnosti musia zverejňovať údaje o tom, ako učia umelú inteligenciu a aké dáta sú používané na učenie umelej inteligencie. Vytvorenie princípov o umelej inteligencii nie je prázdny skutok, ako sa dočítame ďalej IBM v roku 2018 spolupracovala s Európskou komisiou na vytvorení etických princípov pre dôveryhodnú umelú inteligenciu. Posledný princíp sa týka správy dát klientov napr. na cloude spoločnosti IBM. IBM ubezpečuje, že dáta klientov nebudú kompromitované a všetky klientske prehľady vytvorené na cloude IBM ostávajú vo vlastníctve klientov.

V máji 2018 nadobudlo účinnosť všeobecné nariadenie o ochrane údajov, plným názvom Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/679 z 27. apríla 2016 o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov a o voľnom pohybe takýchto údajov, ktorým sa zrušuje smernica 95/46/ES, známejšie ako „GDPR“. Dvadsiateho piateho mája sa stalo záväzným pre všetky členské štáty Európskej únie. V súvislosti so zavedením GDPR museli obchodné spoločnosti prijať rôzne opatrenia, aby boli v súlade s novými pravidlami o ochrane údajov dotknutých osôb. Dotknutá osoba je jednotlivец, ktorého osobné údaje sa spracovávajú. Dotknutými osobami môžu byť zákazníci, zamestnanci, návštevníci webových stránok a iné osoby, ktorých osobné údaje organizácia zhromažďuje a používa. IBM bola na toto nové nariadenie Európskej únie pripravená, keďže sa na to chystala niekoľko rokov. Vytvorila vlastný program za účelom prípravy požadovaných interných procesov, uskutočnila niekoľko edukačných programov zamestnancov a klientov, aby všetci chápali ich povinnosti a práva v súvislosti s GDPR.

V rámci sociálnej zodpovednosti sa IBM zameriava na rozmanitosť a inklúziu, vzdelávanie, zdravie a opisuje svoje spoločenské iniciatívy. IBM už v roku 1953 pod vedením CEO Thomasa Watsona Jr. zaviedlo nábor zamestnancov bez ohľadu na rasu, farbu alebo vyznanie. V roku 1984 k tomu pridali aj sexuálnu orientáciu a v 20. storočí aj rodovú identitu. Vzhľadom na rýchlo sa meniace pracovné prostredie IBM zavádza

iniciatívy zamerané na podporu rekvalifikácie zamestnancov. Ich voľne prístupné vzdelávacie programy sú určené študentom stredných a vysokých škôl, alebo aj vojnovým veteránom. Programu pre vojnových veteránov sa zúčastnilo v roku 2018 viac ako 300 vojakov a od roku 2016 si takmer 300 z nich našlo prácu ako dátový analytik. Celkovo IBM prispelo na podporu vzdelávania formou technológií, priamych peňažných prostriedkov alebo rôznych služieb v sledovanom roku vo výške 393 miliónov dolárov. Pre svojich zamestnancov má IBM program dobrovoľníctva, kde si zamestnanci zaznamenávajú všetky svoje dobrovoľnícke aktivity a za každú hodinu dobrovoľníctva môžu darovať určitú sumu peňazí. V roku 2018 sa zamestnanci IBM podieľali na dobrovoľníckych aktivitách v rozsahu 1,3 milióna hodín.

Výkaz obsahuje niekoľko grafov, hyperlinkov a videí, ktoré už ale nie sú dostupné, resp. nie sú funkčné. Navigácia je približne rovnaká ako aj v Environment reporte, t. j. nenachádza sa vo výkaze žiadna možnosť automatického presmerovania z jednotlivých častí na iné.

Výročná správa

Dôležitou udalosťou v roku 2018 je pre IBM oznámenie akvizície spoločnosti Red Hat, čo znamená, že sa IBM stáva najväčším poskytovateľom hybridných cloudových služieb. Vedenie spoločnosti deklaruje návrat k rastu tržieb a pevné postavenie v orientácii na nové technológie a najmä cloud a umelú inteligenciu skrz WatsonX AI. Práve kúpa lídra v oblasti cloudových služieb môže urýchliť transformáciu spoločnosti a zabezpečiť rast tržieb. CEO spoločnosti Virginia Rometty na záver vo svojom liste akcionárom spoločnosti dáva do pozornosti vzdelávacie aktivity, sociálne iniciatívy a pokračujúci nábor zamestnancov bez ohľadu na vonkajšie odlišnosti. Spoločenskej zodpovednosti sú vo výročnej správe venované dve strany. IBM tu opisuje princípy v spracovávaní dát, vzdelávacie aktivity a diverzitu zamestnancov. Podotýkajú, že boli v danom roku ocenený za podporu žien v podnikaní ako prvá spoločnosť štvrtýkrát po sebe, a že sú jedinou technologickou spoločnosťou, ktorá získala toto ocenenie za posledných dvadsať rokov. Finančné výsledky spoločnosti v danom roku boli lepšie ako v predchádzajúcich piatich rokoch. Po rokoch klesajúcich tržieb sa trend zmenil a tržby spoločnosti vzrástli oproti roku 2017 aj keď len o 0,6 %.

3.3.2 Analýza Environment reportu, Corporate Responsibility reportu a výročnej správy za rok 2019

Tridsiaty výkaz týkajúci sa environmentálnych záležitostí na prahu pandémie. Obsahuje zhrnutie významných míľnikov za tri desaťročia. IBM vidí príležitosť na zlepšenie vo vykazovaní informácií o vplyve na životné prostredie – u seba aj u iných firiem. Výkaz k výročiu vykazovania je rozsiahlejší ako ostatné skúmané výkazy. Obsahuje informácie o riadení a environmentálnom manažérskom systéme, o cieľoch v oblasti klímy – riadenie energií, klimatických zmien, odpadu, o balení produktov a využívaných materiáloch, o vyvinutých riešeniach, ktoré sú poskytované iným spoločnostiam v snahe poskytovať také výrobky a služby, ktoré neohrozujú životné prostredie, resp. pomáhajú riešiť vybrané ekologické problémy. Ďalej, výkaz o vplyve na životné prostredie obsahuje aj požiadavky na dodávateľov a celý dodávateľský reťazec a zhrnutie cieľov a výsledkov – KPI. Ako sme spomenuli vyššie, IBM v roku 2018 pristúpilo k akvizícii spoločnosti Red Hat a v roku 2019 túto akvizíciu dokončilo. Napriek tomu, nefinančné informácie spoločnosti Red Hat nie sú zahrnuté v tomto výkaze, pretože Red Hat vydal vlastný výkaz o udržateľnosti.

Výsledky KPI sú pravidelne monitorované a kontrolované ročne. Ak by v spoločnosti nemali zavedený EMS pravdepodobne by ich náklady boli v danom roku vyššie o viac ako 90 miliónov dolárov. V sledovanom roku došlo k častejším incidentom znečistenia ako v roku 2018. Napriek tomu IBM neplatilo žiadnu pokutu súvisiacu so znečistením životného prostredia. Nahlasovanie environmentálnych škôd má IBM v súlade s medzinárodnými požiadavkami. Avšak, niektoré ukazovatele má interne nastavené ešte prísnejšie než je predpísané smernicami. Zdôrazňujú, že zverejňujú svoje environmentálne ciele a výsledky nie len v tomto výkaze, ale aj v iných externých dobrovoľných výkazoch. V roku 2019 sa stali zakladajúcim členom climate leadership council, kde podporili navrhovanú „daň zo znečistenia“. Táto rada verí, že uhlíková daň by mohla prinútiť spoločnosti zavádzať ekologické opatrenia a zároveň by stimulovala ekonomiku. Aj v Európskej únii padajú podobné návrhy. Konkrétne Európska únia plánuje zaviesť daň na emisie uhlíka na tovar dovážaný z krajín ako India a Čína, čo má prinútiť výrobcov z tretích krajín na znižovanie emisií.

V roku 2017 sa IBM spojilo s OSN, aby im pomohlo merať znečisťovanie oceánov. Výsledkom spolupráce je vytvorenie umelej inteligencie a stanovenie kritérií pre lepšie meranie jedného z cieľov udržateľného rozvoja – SDG 14. Ciele v oblasti energií a emisií

zostali rovnaké ako v roku 2018. Práve v roku 2018 došlo k väčšej revízii daných cieľov a preto sa v roku 2019 ciele zamerané na spotrebu energií a produkciu emisií nijako nemenili. Podiel obnoviteľnej energie na celosvetovej spotrebe energie v IBM vzrástol v roku 2019 na 47 %, čo je nárast o takmer 10 % oproti roku 2018. Rovnako pozitívny trend má aj množstvo spotrebovanej energie. IBM spotrebovalo o 4,5 % energie menej ako v roku 2018. Najväčšiu časť z týchto úspor tvorili úspory energie v datacentrách, ale aj zavedenie internetu vecí a tzv. „múdrejších“ budov.

V roku 2019 sa spoločnosti IBM podarilo dosiahnuť zníženie emisií CO₂ o 39,7 % v porovnaní s rokom 2005, ktorý slúžil ako referenčný bod pre ich ciele v oblasti udržateľnosti. Pôvodný cieľ zníženia emisií o 40 % do roku 2025 tak bol takmer dosiahnutý už o 6 rokov skôr. Toto jasne demonštruje, že IBM chce pôsobiť ako líder v oblasti udržateľnosti a zodpovedného prístupu k životnému prostrediu. IBM sa zaväzuje k sanácii znečistených miest, ktoré vznikli v dôsledku jej minulých aktivít. K 31. 12. 2019 IBM na základe odborného úsudku vytvorilo rezervu na prípadné straty v dôsledku ďalších potrebných sanácii v budúcnosti vo výške 270 miliónov \$.

Corporate responsibility report

V corporate responsibility reporte z roku 2019 nový CEO spoločnosti Arvind Krishna zdôrazňuje dôležitosť riešenia sociálnych problémov, najmä pretrvávajúcich rasových problémov v USA a ďalších krajinách. V súvislosti s policajnými zásahmi v USA sa rozvírili diskusie aj o používaní rôznych nových technológií v rámci policajného zboru a vo všeobecnosti v rámci štátnych orgánov. IBM sa stavia v tomto výkaze voči akémukoľvek využívaniu technológie na masové sledovanie, rasové profilovanie alebo inému využitiu, ktorý by bol proti etickým hodnotám americkej spoločnosti. IBM sa zapojila aj do boja proti vírusu Covid-19. Spoločnosť napríklad bezplatne sprístupnila svoje superpočítače americkej vláde, aby im pomohla s výskumom vírusu Covid-19. Superpočítače boli použité na modelovanie šírenia vírusu, analýzu dát o pacientoch a vývoj nových liekov a vakcín.

Významnou aktivitou v rámci vzdelávania bolo zavedenie online vzdelávacej platformy Skillsbuild, ktorá poskytuje bezplatné vzdelávanie rôznym skupinám obyvateľstva. V roku 2019 bola dostupná v deviatich krajinách. Pre zamestnancov spoločnosti je určená platforma Your Learning, ktorá používa umelú inteligenciu IBM na generovanie personalizovaných návrhov a prostredníctvom tejto platformy majú

zamestnanci prístup k rôznym vzdelávacím portálom ako sú Udemy, Harvard manager, Duolingo a podobne.

IBM záleží na profesionálnom raste a psychickej pohode ich zamestnancov. V roku 2019 na začiatku pandémie bola hlavnou témou práve téma zdravia zamestnancov. Na začiatku vypuknutia pandémie vedenie spoločnosti poskytli zamestnancom pokyny ohľadom cestovania, pracovných stretnutí, pracovania z kancelárie alebo práce z domu. Medzi preventívne opatrenia patrilo napr. presun tímových stretnutí do online sféry, obmedzenie počtu zamestnancov na pracovisku – t. j. zavedenie home officu (takmer 95 % zamestnancov pracovalo z domu), alebo aj poskytovanie ochranných pomôcok ako sú rúška a podobne.

V rámci dobrovoľníctva IBM poskytlo pro bono konzultácie v hodnote 42 miliónov \$. Celkovo, IBMeri v 92 krajinách v dobrovoľných aktivitách vykázali 1, 25 mil. hodín. To je príklad toho, ako sa IBM snaží pomôcť komunitám, v ktorých pôsobí. V sledovanom roku spustili spolu s ďalšími organizáciami kampaň Spojenectvo proti rakovine. Táto kampaň sa zameriava na podporu onkológie v subsaharskej oblasti. Okrem tohto, IBM pomáha aj v rámci štúdií cukrovky alebo aj Huntingtonovej choroby. Výkaz obsahuje videá, avšak nie všetky z nich sú funkčné.

V roku 2019 vykazovalo už takmer 60 % z TOP 100 IBM dodávateľov nefinančné informácie a 68 % z nich postupovali podľa GRI smerníc a takmer štvrtina TOP 100 dodávateľov zmapovala ciele udržateľného rozvoja vo svojich výkazoch. Ide o mierny nárast oproti roku 2018.

V rámci riadenia ESG problematiky existujú dve skupiny pod dohľadom vedenia spoločnosti. Prvou je Výkonný výbor pre firemnú zodpovednosť. Výbor udáva smerovanie organizácie v kľúčových otázkach firemnej zodpovednosti. Výboru predsedá viceprezident pre firemnú zodpovednosť. Členovia výboru sa stretávajú minimálne raz mesačne a každý člen je zodpovedný za svoju oblasť cieľov spoločenskej zodpovednosti. Druhým orgánom vrcholového manažmentu pre ESG je Pracovná skupina pre firemnú zodpovednosť. Pracovná skupina rieši záujmy zainteresovaných strán a poskytuje odporúčania Výkonnému výboru pre firemnú zodpovednosť. Dôležitou súčasťou riadenia je tzv. riadenie podnikových rizík (v angličtine „enterprise risk management, ďalej aj „ERM“). V rámci ERM má IBM zriadené tri výbory, a to: Výbor pre audit, Výbor pre riadenie zdrojov a Výbor riaditeľov a správy spoločnosti.

V závere výkazu sa nachádzajú KPI na všetky spomenuté oblasti a vplyv IBM na ciele udržateľného rozvoja OSN.

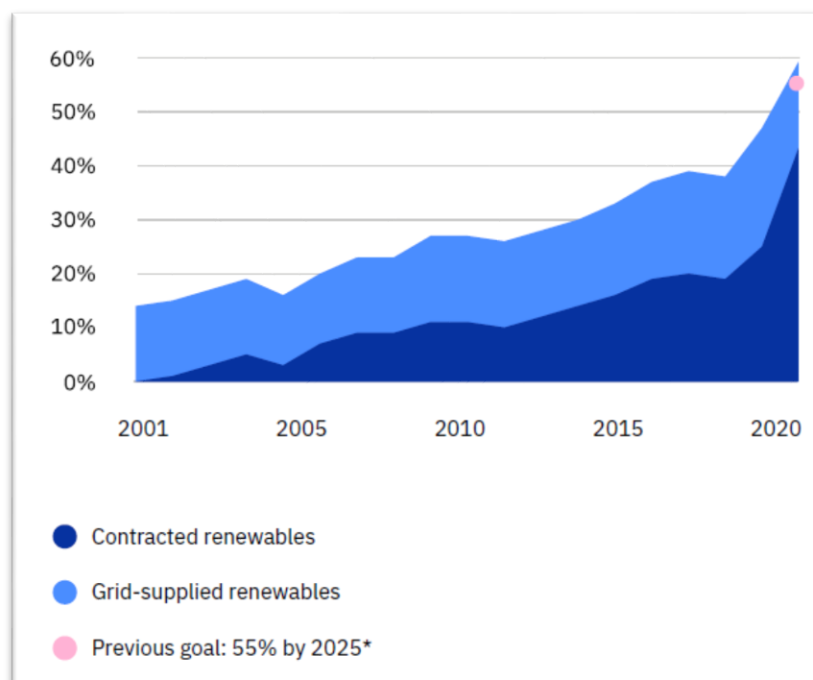
Výročná správa

V tomto roku tržby spoločnosti poklesli. IBM dosiahlo tržby vo výške 77,1 miliárd dolárov. Výsledok hospodárenia po zdanení spoločnosti vzrástol z 8,7 miliárd dolárov na 9,4 miliárd dolárov. Výsledky podľa CEO spoločnosti súvisia s transformovaním spoločnosti a zameraním na udržateľný rast. Výrazne sa v danom roku menili sumy majetku, vlastného imania a záväzkov. Zvýšenie súm majetku a záväzkov bolo vyvolané predovšetkým zmenami účtovných štandardov a akvizíciou vyššie spomenutej spoločnosti Red Hat. Hodnota goodwillu sa v dôsledku akvizícií zvýšila až o 22 miliárd dolárov. Vykazovanie prenájmu u prenajímateľa ako majetok a u nájomcu ako záväzok podľa IFRS 16, resp. ASC 842, zapríčinilo zvýšenie majetku spoločnosti v súvahe o 5 miliárd (tzv. právo na používanie majetku). Takmer rovnako sa IBM zvýšili aj záväzky v dôsledku nových účtovných postupov. Kúpa spoločnosti Red Hat bola považovaná za kľúčovú záležitosť auditu z pohľadu audítorskej spoločnosti PWC. PWC je audítorom spoločnosti od roku 1923.

3.3.3 Analýza Environment reportu, Corporate responsibility reportu a výročnej správy za rok 2020

Riaditeľ pre udržateľnosť vo svojom príhovore oznamuje, že IBM prestane vydávať samostatný výkaz týkajúci sa životného prostredia a budú pokračovať len v jednom integrovanom výkaze, kde sa budú venovať aj témam riadenia a sociálnym témam. V tomto roku dochádza k prehodnoteniu a stanoveniu nových environmentálnych cieľov. IBM prichádza s 21 cieľmi pre udržateľnosť životného prostredia. Ciele sú rozdelené do piatich kategórií, a to: energie a klimatické zmeny, ochrana prírody a biodiverzita, Prevencia znečisťovania a odpadové hospodárstvo, dodávateľský a hodnotový reťazec a systém environmentálneho manažmentu. Stanovenie takéhoto množstva cieľov naznačuje, že IBM aktívne pracuje na riešení environmentálnych výziev v rámci svojej prevádzky.

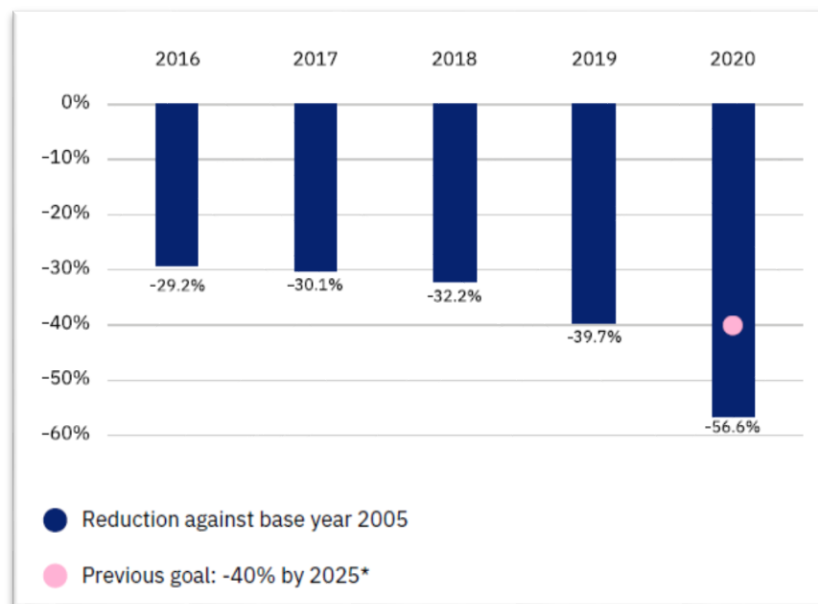
Graf č. 2 – Podiel obnoviteľných zdrojov na celkovej spotrebe elektrickej energie v spoločnosti IBM v priebehu rokov

Zdroj: IBM Environment report 2020

IBM v roku 2020 splnila cieľ týkajúci sa využívania obnoviteľnej energie (Graf č. 2) a preto bol tento cieľ aktualizovaný do roku 2025 z 55 % na 75 % a do roku 2030 si IBM stanovilo, že 90 % spotrebovanej energie bude z obnoviteľných zdrojov. Taktiež sa IBM podarilo dosiahnuť cieľ týkajúci sa produkcie emisií (Graf č.3). Ako môžeme vidieť na grafe nižšie, už v roku 2019 bola IBM veľmi blízko k dosiahnutiu cieľa. Čo sa nepodarilo vtedy, podarilo sa v roku 2020 a tak spoločnosť dosiahla zníženie emisií o päť rokov skôr než bol predpoklad.

Graf č. 3 – Percentuálne zníženie produkcie emisií v jednotlivých rokoch oproti roku 2005

Zdroj: IBM Environment report 2020

Medzi nové ciele patria napríklad dosiahnutie nulových emisií skleníkových plynov do roku 2030 a zlepšenie efektivity chladenia v dátových centrách o 20 % do roku 2025. Dosiahnutie cieľov v predstihu môže súvisieť aj s prechodom na home office počas pandémie, čo priamo ovplyvnilo množstvo spotrebovanej energie v priestoroch spoločnosti.

Údaje o spotrebovanej energii a vyprodukovaných CO₂ v tomto výkaze už zahŕňajú aj spoločnosť Red Hat. Ostatné ukazovatele neobsahujú údaje z tejto spoločnosti, pretože ich vplyv na celkové KPI je nevýznamný. Okrem toho, spoločnosť Red Hat vydáva vlastný výkaz, kde informuje o nefinančných informáciách. Ako aj v predchádzajúcich environmentálnych výkazoch, tak aj v tomto sú nefinančné informácie vykázané v súlade s GRI, SASB a s cieľmi udržateľného rozvoja Organizácie spojených národov.

IBM predpokladá, že vďaka vytvorenému EMS ušetrila v roku 2020 až 100 miliónov dolárov. V sledovanom roku IBM neplatilo žiadnu pokutu v súvislosti so znečisťovaním životného prostredia, aj keď došlo celosvetovo k siedmim únikom látok. Všetkých sedem incidentov bolo promptne odstránených, t. j. boli prijaté opatrenia na minimalizáciu ich vplyvu na prírodu. Takéto monitorovanie môže predísť opakovaným únikom látok do životného prostredia.

V rámci svojich aktivít sa IBM stalo v decembri 2020 členom aliancie na ukončenie plastového odpadu. Aliancia má za cieľ rozvíjať riešenia, ktoré minimalizujú množstvo plastového odpadu. Zakladajúci členovia Aliancie sa zaviazali investovať počas piatich rokov od roku 2019 1,5 miliardy dolárov (ČTK, 2019).

V rámci biodiverzity si IBM stanovilo do roku 2023 vytvoriť päťdesiat záhrad pre opeľovače v areáli budov IBM. O splnenie tohto cieľa sa pričínilo aj IBM Slovensko.

Čo sa týka balenia produktov IBM, tak zmena balení z roku 2019 priniesla pozitívny výsledok vo forme nižších nákladov na materiál a s tým súvisiacich prepravných nákladov. Ak by nedošlo k zmene balenia, tak by boli náklady na prepravu a materiál vyššie o takmer pol miliardy dolárov. Novým cieľom v rámci odpadového hospodárstva je eliminácia nepotrebných plastov z obalov IBM hardvéru do konca roku 2024. Navyše, všetky základné plastové obaly musia byť 100 % recyklovateľné alebo kompostovateľné. Ako aj v predchádzajúcich výkazoch, IBM spomína, že vytvorilo ku koncu roka 2020 rezervu na prípadné záväzky z titulu nápravy kontaminovaných oblastí vo výške 266 miliónov dolárov.

Celkovo v poslednom environmentálnom výkaze sa nenachádza žiadne video. Taktiež, obsahuje menej príkladov aktivít IBM na ochranu životného prostredia. Primárne sa výkaz z roku 2020 zameriava na opis nových strategických cieľov.

Corporate responsibility report

Corporate responsibility report sa o opatreniach v životnom prostredí zmieňuje len na pár stranách. Viac informácií sa nachádza v environmentálnom výkaze. V tomto roku IBM spustilo otvorenú vzdelávaciu platformu s názvom P-TECH, ktorá umožňuje študentom vo veku 13-20 rokov prístup k vzdelaniu v oblasti technológií. Do tohto roku bol P-TECH vzdelávací model, ktorý IBM poskytovala len priamo na vybraných školách a univerzitách. P-TECH odštartoval už v roku 2011 na jedinej škole v Brooklyne, v New Yorku. V roku 2020 je projekt realizovaný na 266 školách v 28 krajinách. To, že IBM ponúka rôznym skupinám ľudí voľný prístup k edukačným materiálom je spôsob ako podporovať rozvíjanie zručností, ktoré sú v súčasnom svete najviac vyžadované. IBM a ďalšie spoločnosti čoraz viac kladú do popredia schopnosti kandidáta pred jeho akademickým vzdelaním. Za viac ako rok od spustenia programu Skillsbuild využilo túto platformu viac ako 215 000 ľudí v 141 krajinách sveta, pričom na začiatku bol tento digitálny vzdelávací program dostupný len v 9 krajinách. Dôvodom prečo vzdelávacie

online platformy zažili v poslednom čase prudký nárast je okrem iného pandémie COVID-19. Dištančné vzdelávanie „prinútilo“ študentov a učiteľov hľadať iné formy učenia, čo koniec koncov viedlo k väčšiemu využívaniu online platforiem ako Skillsbuild alebo open P-TECH. IBM si je vedomá tzv. medzery v digitálnych zručnostiach v sociálne marginalizovaných skupinách a aj preto vytvorila tieto vzdelávacie platformy.

V sociálnej oblasti orientovanej na zamestnancov, si IBM stanovila štyri strategické okruhy záujmu. Usilujú sa vytvárať príležitosti pre rôznorodé skupiny a podporujú v tom aj svojich zamestnancov. Ďalej, chcú vytvoriť prostredie, kde sa všetci zamestnanci cítia byť podporovaní a kde sa zamestnanci správajú autenticky. Dalo by sa povedať, že takýto prístup spoločnosti presahuje jednoduché, nutné aktivity. Ide skôr o komplexné systémové úsilie vytvoriť prostredie, v ktorom sa každý zamestnanec bude cítiť rešpektovaný a vítaný.

Stále sa držia pri riadení spoločnosti troch zásad, ktoré si stanovili v roku 2018. V súvislosti s tým, vstupujú do rôznych aliancií a iných neziskových organizácií. Nových zamestnancov školia do troch mesiacov od ich nástupu v oblasti kybernetických rizík a následne sa každý zamestnanec musí zúčastniť školenia raz ročne. Podotýkajú, že až 100 % zamestnancov sa zúčastnilo spomínaného školenia, čo je samozrejmé, pretože to majú nariadené od svojich manažérov. IBM zdôrazňuje, že nemá žiadny záujem na politických voľbách a nevykonáva lobing v politických otázkach. To, že IBM obchoduje s vládami rôznych krajín, neznamená, že je za tým automaticky nejaký hlbší zmysel. Ku každému zákazníkovi pristupujú rovnako. Aj v tomto roku sa zvýšili počet dodávateľov z top 100 IBM dodávateľov, ktorí zostavujú výkaz spoločenskej zodpovednosti. V roku 2020 zostavovalo výkaz 65 zo 100 najväčších dodávateľov analyzovanej spoločnosti. Až 33 z nich postupovalo podľa GRI štandardov. IBM každoročne skúma na základe vzorky z dodávateľov či sú splnené požiadavky, ktoré IBM kladie na svojich dodávateľov. Ide najmä o požiadavky v oblasti environmentálnej a sociálnej zodpovednosti firmy. Ak dodávatelia nie sú v súlade s pravidlami, ktoré IBM stanovuje, tak tím IBM dedikovaný pre túto oblasť pomáha dodávateľom s nápravnými opatreniami.

Sekcia z výkazu spoločenskej zodpovednosti venovaná zodpovednosti s ohľadom na životné prostredie obsahuje len výber informácií z environmentálneho výkazu. V úvode sekcie môžeme nájsť informáciu, ktorá upozorňuje na to, že IBM vydáva aj samostatný výkaz venovaný danej problematike.

Tento výkaz už obsahuje lepšiu navigáciu. V hlavičke výkazu sa nachádza interaktívna navigácia. Prostredníctvom kliknutia na názov kapitoly v hlavičke sa vieme pohybovať vo výkaze jednoduchšie a rýchlejšie.

Výročná správa

Makroekonomické dôsledky ovplyvnili v sledovanom roku aj technologické spoločnosti IBM nevynímajúc. Prejavilo sa to v poklese tržieb spoločnosti o štyri percentá. Jedinou divíziou, kde IBM tržby rástli boli cloudové služby, čím sa potvrdzuje správnosť kúpy hybridnej cloudovej účtovnej jednotky Red Hat. Najviac poklesli tržby v oblasti technologických služieb. Vo všeobecnosti tržby spoločnosti klesali vo všetkých sledovaných geografických oblastiach.

Vo výročnej správe by mohla byť umožnená lepšia navigácia – napr. formou kliknutia na kapitolu z obsahu, prípadne v hlavičke by mohol byť umiestnený názov „obsah“ alebo názvy kapitol. To by umožnilo rýchlejšie posúvanie sa vo výkaze ako to je vo výkaze spoločenskej zodpovednosti zo sledovaného roka.

3.3.4 Analýza ESG reportu a výročnej správy za rok 2021

Prvý zo sledovaných rokov, v ktorom IBM nevydáva aj výkaz spoločenskej zodpovednosti aj výkaz o vplyve na životné prostredie. Namiesto dvoch výkazov je tentoraz používateľom informácií k dispozícii jeden súhrnný výkaz nazvaný ESG výkaz. Prvýkrát sa vo výkaze spomína prístup k spoločenskej udržateľnosti formou troch pilierov – environmentálneho, etického a spravodlivého. Údaje v tomto výkaze sú upravené, aby boli porovnateľné s predchádzajúcimi výkazmi z dôvodu oddelenia sa vyššie spomínanej divízie GTS, ktorá sa oddelila od IBM a vznikla samostatná spoločnosť Kyndryl. K oddeleniu došlo v novembri sledovaného roka. Zloženie riadiacich orgánov je rovnaké ako bolo spomenuté vyššie – bezo zmeny. Predstavenstvo, Riadiaci výbor ESG, ktorému predsedá šéf spoločenskej zodpovednosti a ESG a schádza sa raz za mesiac a Pracovná skupina ESG. Vďaka svojmu proaktívnemu prístupu k stanovovaniu si environmentálnych cieľov, IBM nevníma environmentálne riziko ako príliš veľké riziko pre spoločnosť. Práve naopak, vidí to ako príležitosť a preto kúpila Austrálsku spoločnosť Envizi. Akvizícia spoločnosti Envizi bola uzavretá na začiatku januára 2022. Envizi poskytuje softvér, ktorý umožňuje analyzovať veľké množstvo dát z oblasti udržateľnosti. Poskytuje možnosť identifikácie a riadenia ESG rizík, umožňuje sledovať organizácii výkonnosť, plnenie cieľov a následne pomáha vytvárať komplexné výkazy v súlade s rôznymi štandardami

udržateľnosti. Základný balík softvéru sa predáva od 30 000 €. Softvér je používaný napr. spoločnosťami: Microsoft, Uber alebo aj samotnou IBM (McFarland, 2022). V IBM tvrdia, že chcú pomáhať spoločnostiam dosiahnuť ciele udržateľnosti. Akvizícia softvérovej spoločnosti zameranej na zlepšenie zberu ESG dát je v tomto smere krokom vpred k dosiahnutiu cieľa.

Rôznorodosť spoločnosti podporujú čísla novo-zamestnaných ľudí. Z takmer 70 000 nových zamestnancov, bolo celosvetovo až 41 % žien a v Spojených štátoch amerických bolo 15 % nových zamestnancov afro-amerického pôvodu a 10 % hispánskeho pôvodu. Rovnako aj záväzok platiť obom pohlaviam za rovnakú prácu rovnakú mzdu je v IBM dodržiavané. Vo všeobecnosti za každý jeden dolár, ktorý zarobia muži, zarobia ženy v IBM rovnako jeden dolár.

V októbri 2021 si spoločnosť stanovila ambiciózny cieľ. Do roku 2030 chcú prostredníctvom akademických spoluprác a partnerstiev a vlastných vzdelávacích programov školiť 30 miliónov ľudí v oblasti nových technológií. V roku 2021 evidovali celosvetovo 3,5 milióna účastníkov. V dôsledku covidových opatrení poklesla angažovanosť zamestnancov IBM v dobrovoľníckych činnostiach. Zamestnanci odpracovali menej 860 000 dobrovoľníckych hodín, čo je o takmer 1,2 milióna menej ako v roku 2020.

IBM sa stalo zakladajúcim členom Európskej zelenej digitálnej koalície. Členovia koalície podporujú „zelenú“ a digitálnu transformáciu Európskej Únie. Plnenie environmentálnych cieľov v roku 2021 nie je súčasťou ESG výkazu. IBM v poznámkach uvádza, že zverejní svoju spotrebu a produkciu emisií až v júni 2022, čo je po vydaní ESG výkazu. V júni 2022 vydávajú dodatok k ESG výkazu, kde je popísaná ich výkonnosť voči sledovaným KPI. Vo všeobecnosti zaznamenali značný progres vo všetkých stanovených cieľov najmä „vdďaka“ pandémie. V roku 2021 si stanovili nový cieľ v oblasti spracovaní odpadu. Do roku 2025 by chceli až 90 % odpadu, ktorý doteraz končil na skládkach alebo v spaľovniach, recyklovať alebo kompostovať. Prvýkrát vo výkaze neuvádzajú výšku rezervy na nápravy znečistenia životného prostredia.

Výročná správa

Účtovná závierka obsahuje údaje znížené o Kyndryl. Výnosy a náklady sú prezentované vo výške, v akej by boli, ak by sa nezahrnul Kyndryl. Výnosy a náklady z roku 2020 sú prezentované rovnako bez hodnôt za Kyndryl pre jednoduchšie

porovnávanie. Vďaka tomu, môžeme jednoznačne vidieť, že sa IBM vrátilo do obdobia rastu, pretože sa tržby spoločnosti zvýšili o 3,9 %. Celkové tržby spoločnosti boli 73, 6 miliárd dolárov, ale bez Kyndrylu boli tržby vo výške 57 miliárd dolárov. Rast tržieb bol znovu zapríčinený rastom cloudového sektoru. Rozdelenie IBM malo vplyv aj na výšku vykazovaného goodwillu. Práve testovanie na zníženie hodnoty goodwillu v dôsledku rozdelenia spoločnosti predstavovalo podľa audítorskej spoločnosti PWC, kľúčovú záležitosť auditu.

V dôsledku rozdelenia budú všetky údaje vo výročnej správe a aj vo výkaze spoločenskej zodpovednosti upravené tak, akoby Kyndryl nikdy nebol súčasťou IBM. Takáto úprava je dôležitá najmä pri vykazovaní cieľov spoločenskej zodpovednosti. Ciele sú stanovené ako znížovanie emisií, alebo využitia energií oproti predchádzajúcim rokom. Ak by nedošlo k úprave, tak by automaticky boli bližšie k dosiahnutiu stanovených cieľov (možno by ich aj dosiahli). Vo výročnej správe by prezentované údaje bez úpravy vyzerali ako obrovský pokles výkonnosti.

3.3.5 Analýza Impact reportu a výročnej správy za rok 2022

V roku 2022 výkaz spoločenskej zodpovednosti znovu zmenil názov, a tentoraz ho IBM vydáva pod názvom Impact report. V tomto výkaze v rámci riadenia alebo etického vplyvu, ako IBM nazýva túto sekciu od roku 2021, sú uvedené práva a povinnosti akcionárov, spôsob riadenia spoločnosti, ciele a etnické zloženie predstavenstva. Zloženie predstavenstva sa obmieňa v priemere každých šesť rokov. Obmena predstavenstva zabezpečuje vždy nové nápady a nové pohľady na riadenie spoločnosti. V poslednom sledovanom roku sa IBM stali spoluzakladateľom konzorcium zodpovednej výpočtovej techniky. Konzorcium má členov z obchodnej, ale aj akademickej sféry a poskytuje rámec pre nastavenie politík a praktík v oblasti informačných technológií. Založením tejto organizácie IBM znovu demonštruje svoj postoj k zodpovednému používaniu technológií. Zodpovedný prístup k technológiám je dôležitý pre budovanie dôvery v digitálny rozvoj krajín. Podnikový manažment rizík sa za celé sledované obdobie významne nemenil, v prvom sledovanom roku si IBM zadefinovalo tri piliere prístupu k technológiám a toho sa drží počas celého sledovaného obdobia.

Ide o prvý výkaz, v ktorom IBM explicitne zadefinovalo svoje hodnoty. Ich cieľom je byť katalyzátorom, iniciátorom zmien vo svete. Základnými tromi hodnotami sú:

oddanosť prispieť k úspechu každého klienta rovnako, vytváranie inovácií a budovanie vzťahov na vzájomnej dôvere a zodpovednosti.

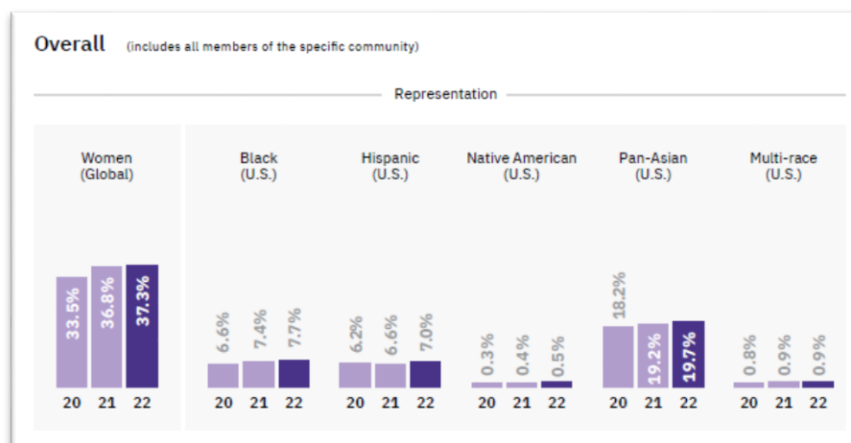
Tabuľka č. 2 – Počet hodín zamestnancov strávených vzdelávaním

Vzdelávanie zamestnancov	2020	2021	2022
Celkový počet hodín celosvetovo (v miliónoch)	32.5	22.5	24.3
Počet hodín pripadajúcich na 1 zamestnanca	88	84	86

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe IBM Impact report 2022

Priemerný počet hodín, ktoré zamestnanec IBM strávi vzdelávaním je približne 86 hodín (Tabuľka č. 2). V skutočnosti, existuje povinnosť pre každého zamestnanca absolvovať minimálne 40 hodín ročne. To už ale vo výkaze nie je spomenuté.

Obrázok č. 4 – Podiel žien a etnických skupín na celkovej počte zamestnancov v priebehu rokov

Zdroj: IBM Impact report 2022

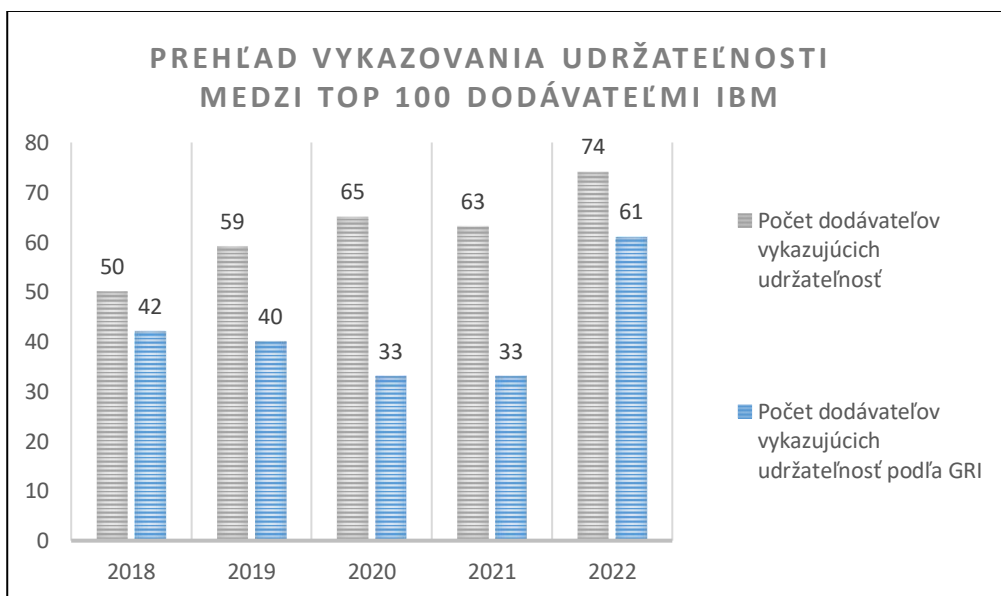
V roku 2022 bolo zo všetkých povýšených zamestnancov až 42 % žien (Obrázok č. 4). Platová rovnosť medzi ženami a mužmi sa v porovnaní s predošlým rokom nemenila, a preto ženy a muži v IBM zarábali na identických pozíciách rovnako. Celkovo vo všetkých špecifických skupinách zamestnancov sledujeme medziročný nárast. Ide

o pozitívny trend a výsledok, ktorý ukazuje, že sa IBM darí budovať inkluzívne a spravodlivé pracovné prostredie. V roku 2022 sa v rebríčku Forbes, ktorý zoradil najlepších zamestnávateľ, umiestnili na prvom mieste. Podľa Comparably boli najlepším zamestnávateľom pre ženy a boli ocenení aj za rôznorodosť pracovného prostredia.

Do roku 2025 chce IBM dosiahnuť 4 milióny hodín dobrovoľníckych aktivít. V roku 2022 zaznamenali 437 000 hodín. Vyššie spomínaný cieľ 30 miliónov účastníkov vzdelávacích aktivít do roku 2030 sa pomaly, ale isto blíži. Od roku 2021 evidujú už 7 miliónov záujemcov.

Ako môžeme vidieť na grafe nižšie (Graf č. 4), počet dodávateľov z top 100 dodávateľov, ktorí zostávajú ESG výkaz, sa v tomto roku zvýšil na číslo 74. Z toho 61 dodávateľov postupuje podľa GRI štandardov rovnako ako IBM. Ako môžeme vidieť na grafe nižšie, v priebehu rokov sa počet dodávateľov spoločnosti uplatňujúcich vykazovanie udržateľnosti, s výnimkou roku 2021, postupne zvyšoval. Najväčší „skok“ nastal práve medzi rokmi 2021 a 2022.

Graf č. 4 – Vykazovanie udržateľnosti medzi TOP 100 dodávateľmi IBM v priebehu rokov

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe výkazov udržateľnosti IBM

Jediné z 21 environmentálnych cieľov, ktoré zahŕňajú Red Hat sú: ciele v oblasti spotreby energie a produkcie skleníkových plynov. Až 99,5 % papierových/drevených obalov bolo nakúpených od dodávateľov, ktorí garantujú, že papierové obaly sú

z udržateľných lesov. Cieľ týkajúci sa odpadového hospodárstva bol dosiahnutý tri roky vopred. Okrem už spomenutých požiadaviek, ktoré IBM kladie na svojich dodávateľov, požadujú, aby mali dodávatelia z odvetví s vysokou produkciou emisií stanovené ciele na zníženie skleníkových plynov. V súvislosti s prepravou svojich produktov, pomáhajú svojim prepravcom stanoviť spôsoby merania vyprodukovaných emisií. Tieto opatrenia spoločnosť podniká v súvislosti s odporúčaným obmedzením globálneho otepľovania na 1,5 °C v porovnaní s predindustriálnymi hodnotami.

Obrázok č. 5 – Využitie obnoviteľnej energie a množstvo vyprodukovaných skleníkových plynov v priebehu rokov

Energy and Climate Change	2018	2019	2020	2021	2022
Total operational energy consumption in megawatt-hours	2,870,000	2,837,000	2,529,000	2,486,000	2,448,000
Renewable electricity procurement as % of total electricity consumption (goal 75% by 2025, and 90% by 2030)*	33.6%	42.9%	55.6%	62.7%	65.9%
Operational GHG emissions reduction as % of 2010 base year (goal 65% by 2025)	26.6%	31.0%	51.5%	59.5%	63.3%
Total operational GHG emissions covered by our goal in metric tons of CO ₂ -equivalent	862,000	811,000	570,000	476,000	431,000

Zdroj: IBM Impact report 2022

Ako vidíme v tabuľke, už v roku 2022 je IBM veľmi blízko k dosiahnutiu cieľov, ktoré si stanovili do roku 2025 (Obrázok č. 5). Môžeme vidieť, že percentuálny nárast je menší ako v rokoch vrcholiacej pandémie COVID-19.

Najnovšie výkazy neobsahujú konkrétne aktivity IBM v oblasti životného prostredia. To je najväčšia zmena v porovnaní s obdobiami, kedy vydávali aj samostatný environmentálny výkaz. Takisto, najnovší výkaz neobsahuje žiadne obrázky. Farebnosť výkazu dotvárajú len rôzne ikonky. Ide o modernejší výzor, ktorý je však chudobnejší o predchádzajúce videá a fotky/obrázky.

Všetky KPI za predchádzajúce roky sú znížené/prepočítané v dôsledku odchodu spomínanej divízie, ktorá operuje pod novým názvom Kyndryl. To znamená, že údaje pred rokom 2022 budú znížené o to, čo pripadalo na Kyndryl.

Výročná správa

Výnosy IBM rástli druhý rok po sebe, a to až o 5,5 % z 57 miliárd na 60, 5 miliárd dolárov. Ide o najväčší nárast výnosov spoločnosti za posledných 10 rokov. (Ball, 2023) Tentoraz rástli výnosy naprieč všetkými divíziami IBM. No už tradične, najviac rástli

v sektore cloudových služieb. Hybridný cloud vo všeobecnosti prináša IBM väčšiu flexibilitu v ponúkaní služieb zákazníkom. Dôležitejšie než rast výnosov, je to, že náklady spoločnosti rástli menej než rástli výnosy. To v konečnom dôsledku znamená, že sa aj výsledok hospodárenia pred zdanením zvyšoval.

3.4 Analýza použitých štandardov vo vybranej účtovnej jednotke

IBM vždy vo výkazoch ESG uvádza, že výkazy sú zostavované predovšetkým s ohľadom na štandardy GRI a štandardy SASB. Univerzálne Štandardy GRI 1 až GRI 3 sa IBM týkali, pretože univerzálne štandardy sú povinné pre všetky účtovné jednotky, ktoré vykazujú informácie podľa GRI. Podľa GRI 2 povinne zverejňovali informácie napr. o tom, ktoré účtovné jednotky sú zahrnuté do vykazovania, za aké obdobie sú informácie zverejňované, informácie o aktivitách, hodnotovom reťazci, zamestnancoch, štruktúru riadenia a ďalších všeobecných aspektoch. V súlade s GRI 3 informujú o významných témach udržateľnosti a o procese určenia významných tém. GRI 201 až 207 vyžadujú zverejňovanie informácií o výkonnosti, postavení na trhu, nepriamych ekonomických dôsledkov, postupoch obstarávania, protikorupčných postupoch a dani. Štandardy 301 – 308 sú environmentálne štandard. Štandardy 301 - 303 kladú požiadavky na zverejňovanie údajov týkajúcich sa použitých materiálov, balení tovarov, spotreby energie v rámci a mimo organizácie, zníženia energií a energetickej náročnosti tovarov, využívania vodných zdrojov a spotreby vody. Štandardy 304 a 305 hovoria o biodiverzite – vplyve služieb a vyrábaných produktov na biodiverzitu, o emisiách skleníkových plynov – zahŕňa rozdelenie na scope 1 (priamo vyprodukované emisie), scope 2 (nepriame emisie) a scope 3 (ďalšie emisie), o emisiách ďalších nežiadúcich látok. Posledné štandardy, 306 a 308 sa týkajú vyprodukovaného množstva odpadu, manažmentu odpadu (recyklácia, kompostovanie) a negatívnych vplyvov dodávateľského reťazca na životné prostredie a skríningu nových dodávateľov so zameraním na ich vplyv na životné prostredie. Štandardy 401 – 418 riešia vplyv na aspekty týkajúce sa zamestnancov. V rámci týchto štandardov IBM prostredníctvom ESG výkazov informuje o štruktúre zamestnancov, internom a externom vzdelávaní, programoch a platformách vzdelávania, diverzite, aktivitách vykonávaných smerom ku komunite a o postupoch, ktoré vyžadujú od dodávateľov v oblasti sociálnej zodpovednosti.

IBM v súlade s SASB vykazovalo v ESG správach informácie o environmentálnom dopade, správe dát a nábore nových zamestnancov. V rámci vplyvu na životné prostredie SASB vyžaduje od účtovných jednotiek zverejnenie údajov o celkovej spotrebovanej

energii, percentuálnom pomere obnoviteľných zdrojov na celkovej spotrebovanej energii a o environmentálnych opatreniach pre potreby dátových centier. V súlade s SASB IBM v ESG výkaze informuje aj o postupoch pri správe dátových rizík a kybernetickej bezpečnosti. Rovnako informuje aj o výsledkoch, ktoré súvisia so zapojením zamestnancov do vzdelávacích aktivít, o počte zamestnancov z rôznych národností a o zastúpení etnických skupín.

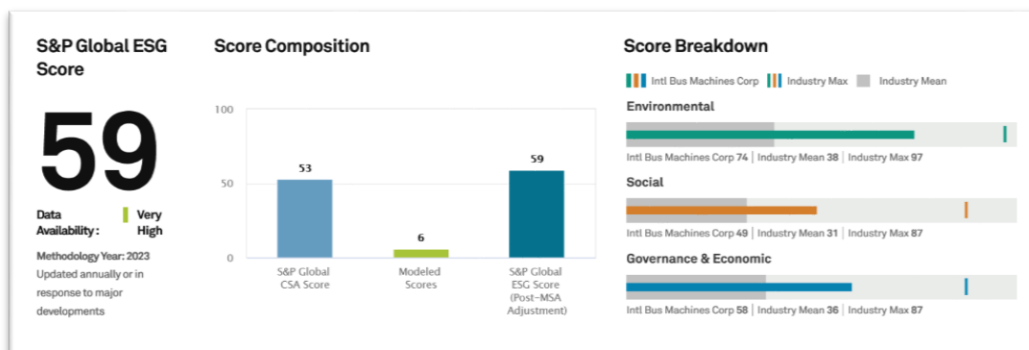
Kombinácia vykazovania udržateľnosti predovšetkým podľa štandardov GRI, SASB ale aj podľa rámcov TCFD a SDG umožňuje IBM komplexne informovať o tých aspektoch udržateľnosti, ktoré sú vzhľadom na ich podnikateľský model najrelevantnejšie a najvýznamnejšie, a ktoré sú ich akcionármi a zainteresovanými stranami vyžadované najviac.

3.5 Analýza ESG ratingu vybranej účtovnej jednotky za rok 2022

V tejto časti sa zameriame na ESG rating spoločnosti IBM. Už v prvej časti práce sme spomínali, že ESG ratingové agentúry sa zaoberajú poskytovaním informácií o tom, ako spoločnosti pristupujú k ESG rizikám a príležitostiam. Teraz si porovnáme ESG hodnotenie analyzovanej spoločnosti z pohľadu troch ratingových agentúr - S&P, Sustainalytics a MSCI.

Prvým analyzovaným hodnotením je hodnotenie od S&P Global. S&P Global poskytuje ESG hodnotenia pre širokú škálu spoločností z rôznych odvetví na celom svete, čo poskytuje investorom informácie na rozhodovanie o svojich investíciách. S&P Global hodnotí všetky tri oblasti a hodnotená spoločnosť dostáva hodnotenie od 0 do 100.

Obrázok č. 6 - S&P Global ESG score IBM

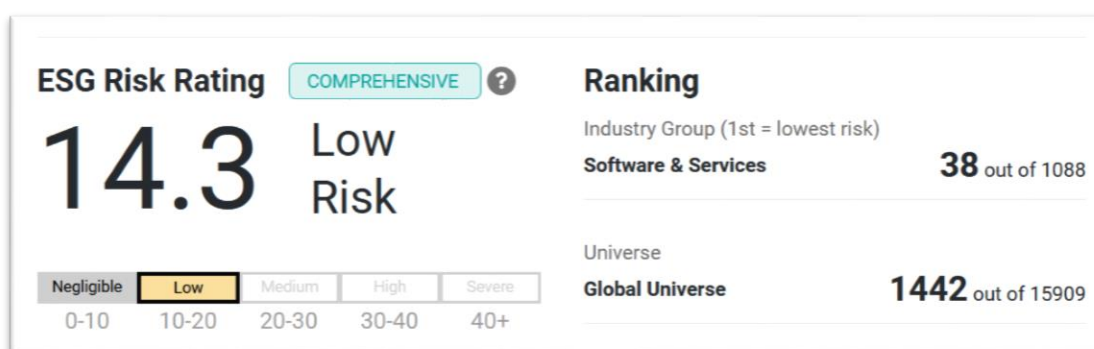
Zdroj: <https://www.spglobal.com/esg/scores/results?cid=4000193>

Na vyššie uvedenom grafe (Obrázok č. 6) môžeme vidieť hodnotenie dostupnosti údajov, celkové ESG hodnotenie spoločnosti IBM, hodnotenie v jednotlivých sledovaných kategóriách a pre porovnanie S&P Global uvádza aj priemerného hodnotenie v danom sektore a dosiahnuté hodnotenie najlepšej účtovnej jednotky z rovnakého sektora. Najlepšie hodnotenie dostala IBM z environmentálnej oblasti, a to 74 zo 100, pričom priemer je 38 bodov. K vysokému hodnoteniu prispel najmä EMS spoločnosti, ktorý podľa S&P patrí k najlepším. Naopak, najhoršie S&P hodnotí sociálnu oblasť – len 49 bodov zo 100 a kritizuje predovšetkým schopnosť udržať, resp. získať nové talenty. Lepšie hodnotenie v sociálnej oblasti by spoločnosti zabezpečila nižšia fluktuácia zamestnancov. Od roku 2013, kedy IBM zamestnávala približne 430 tisíc zamestnancov, došlo k zníženiu počtu zamestnancov o zhruba 150 tisíc. Takéto rapídne znižovanie stavu určite nedáva zamestnancom pocit stability, a to sa odzrkadľuje aj ESG hodnoteniach. V celkovom hodnotení IBM obdržala 59 bodov zo 100, čo je jemne nadpriemerné hodnotenie. S&P hodnotí pozitívne dostupnosť dát.

Ďalej, analyzujeme ESG hodnotenie od agentúry Sustainalytics. Sustainalytics patrí medzi popredné spoločnosti poskytujúce ESG ratingy a ESG analýzy. Hodnotenie Sustainalytics poskytuje informácie o tom, ako veľmi je spoločnosť vystavená ESG rizikám a ako spoločnosť pristupuje k daným rizikám. ESG skóre vždy zohľadňuje sektor, v ktorom analyzovaná spoločnosť pôsobí a špecifické faktory pre samotnú spoločnosť ako napríklad: priemyselné odvetvie, geografická poloha, regulačné prostredie, závislosť od prírodných zdrojov, obchodný model a podobne. Samozrejme, expozícia spoločnosti voči vonkajším faktorom sa časom môže meniť, a preto sú ratingy aktualizované minimálne raz ročne.

Ako môžeme vidieť na obrázku nižšie (Obrázok č. 7), IBM dostalo hodnotenie 14. 3, čo znamená, že existuje nízke riziko materiálneho vplyvu ESG rizík na finančnú situáciu spoločnosti. Vo svojom sektore softvérových účtovných jednotiek z hľadiska zvládania ESG rizík patrí IBM do prvej štyridsiatky. Manažment sledovanej účtovnej jednotke je znova hodnotený pozitívne.

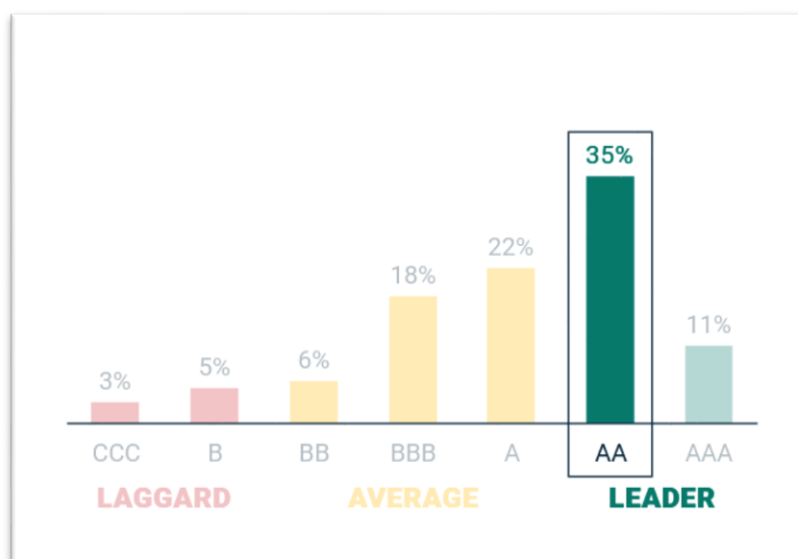
Obrázok č. 7 - Sustainalytics ESG rating IBM

Zdroj: <https://www.sustainalytics.com/esg-rating/international-business-machines-corp/1007990596>

Poslednou agentúrou udeľujúcou ESG skóre, na ktorú sa pozrieme je MSCI. Hodnotenia od MSCI patria k najkomplexnejším zo všetkých agentúr. Ratingy MSCI sú už viac ako 13 rokov dôležitým nástrojom pre investičných profesionálov a ďalšie zainteresované strany, ktoré sa zaujímajú o udržateľné investície a podnikovú spoločenskú udržateľnosť. Rovnako ako vyššie spomenuté agentúry, aj MSCI sleduje ako vybraná spoločnosť riadi relevantné ESG riziká. ESG hodnotenie tejto agentúry sa pohybujú od CCC (zaostávajúce spoločnosti), cez BB-A (priemerné spoločnosti) až po AA-AAA (najlepšie spoločnosti). Celkové hodnotenie je stanovené na základe 35 kľúčových oblastí, z ktorých spomenieme napr. zraniteľnosť voči klimatickým zmenám, obnoviteľné zdroje energií, pracovné podmienky v dodávateľskom reťazci, zdravie a bezpečnosť zamestnancov, daňová transparentnosť, transparentnosť kľúčového manažmentu spoločnosti, zloženie predstavenstva a podobne.

Obrázok č. 8 - MSCI ESG rating IBM

Zdroj: <https://www.msci.com/our-solutions/esg-investing/esg-ratings-climate-search-tool/issuer/international-business-machines-corporation/IID000000002132489>

ESG skóre nami sledovanej americkej spoločnosti sa za posledných 5 rokov nezmenilo. IBM patrí podľa MSCI k lídrom medzi softvérovými spoločnosťami (Obrázok č. 8). Celkovo sa IBM zaradzuje medzi 46 % účtovných jednotiek, ktoré dostali hodnotenie AA alebo vyššie. Špeciálne, MSCI vyzdvihuje spôsob spracovania dát klientov a etické správanie manažmentu. Oblasťou pre možné zlepšenie je podľa agentúry investovanie do ľudského kapitálu. Ciele spoločnosti v environmentálnej oblasti sú podľa MSCI v súlade s Parížskou dohodou a zámerom obmedziť globálne otepľovanie na menej ako 2 ° C.

3.6 Interná komunikácia o ESG aktivitách vo vybranej účtovnej jednotke

V tejto časti práce si povieme, akým spôsobom IBM pristupuje k informovaniu svojich zamestnancov a ďalších zainteresovaných strán o firemných aktivitách súvisiacich so spoločenskou udržiateľnosťou. Zdrojmi pre charakterizovanie internej komunikácie spoločenskej udržiateľnosti boli webové stránky spoločnosti a predovšetkým informácie získané na základe pracovnej skúsenosti v IBM International Services Centre, s. r. o. Na účely informovania zamestnancov využíva spoločnosť rôzne informačné kanály. Informovanie prebieha prostredníctvom verejne dostupných webových stránok spoločnosti, kde IBM zverejňuje výkazy udržiateľnosti, informácie o službách poskytovaných v danej

oblasti a o rôznych aktivitách. Na webovom sídle spoločnosti môžeme nájsť, okrem iného, aj články z oblasti spoločenskej udržateľnosti alebo blog zameraný na udržateľnosť.

Pre zamestnancov spoločnosti sú dostupné informácie z interných webových stránok ako IBM sustainability alebo IBM impact. Na spomenutých stránkach si zamestnanci vedia nájsť rôznorodé informácie o stratégii, cieľoch a pokroku spoločnosti v oblasti udržateľnosti. IBM má aj interný blog, do ktorého prispievajú prevažne manažéri spoločnosti.

Zamestnanci IBM dostávajú pravidelné informácie o udržateľných aktivitách prostredníctvom svojich e-mailových schránok. Na neformálnu komunikáciu a diskusie, IBM využíva komunikačnú platformu Slack. Prostredníctvom Slacku môžu zamestnanci zdieľať nápady, klásť otázky a diskutovať o rôznorodých témach. Na informácie o celosvetových aktivitách spoločnosti slúži kanál #ibmer_news. V tomto kanáli, IBM zverejňuje napr. články, aktivity, vyvinuté riešenia, dostupné workshopy alebo získané ocenenia. Pre zamestnancov IBM na Slovensku, slúži #ibm_in_slovakia. Prostredníctvom tohto kanálu sú zamestnanci na Slovensku pravidelne informovaní o možnosti zúčastnenia sa dobrovoľníckych aktivít alebo workshopov na témy zamerané na duševnú pohodu zamestnancov. V súčasnosti prebieha mesiac ženskej histórie a v súvislosti s tým, sú organizované motivačné podujatia aj s hosťami z externého prostredia. Pre tých, ktorí by sa zo spomenutých zdrojov nedozvedeli to, čo chceli, ponúka IBM interný vzdelávací kanál Your Learning. Your learning zahŕňa bezplatné formy učenia, ako sú online kurzy, podcasty alebo články tretích strán.

Zamestnanci IBM sa môžu cez dobrovoľníctvo zapojiť do aktivít udržateľnosti. Na Slovensku ide najmä o darovanie krvi. Zamestnanci IBM Slovensko môžu darovať krv v priestoroch spoločnosti vo vyhradených časoch. Ďalej sa zamestnanci môžu zapojiť do komunitných aktivít ako dobrovoľníctvo v zvieracích útulkoch, upratovanie brehov riek, výsadba stromov v miestnych parkoch a lesoch alebo aj prostredníctvom bežeckých pretekov. Za každého zúčastneného zamestnanca v pretekoch organizovaných IBM, spoločnosť darovala peniaze neziskovým organizáciám. Za každú hodinu dobrovoľníckej aktivity odovzdá IBM prostredníctvom zamestnanca 10 \$ zamestnancom vybranej organizácii. Ročne môže každý zamestnanec spoločnosti darovať dobrovoľníctvom až 1 000 dolárov.

3.7 Porovnanie vykazovania informácií o udržateľnosti účtovných jednotiek IBM a Microsoft

V tejto kapitole sa zameriame na porovnanie vykazovania udržateľnosti dvoch globálnych technologických spoločností: IBM a Microsoft. Cieľom je analyzovať a porovnať ich prístupy k CSR komunikácii, s dôrazom na to, ako tieto spoločnosti prezentujú svoje aktivity a výsledky v oblasti udržateľnosti a zodpovedného podnikania.

3.7.1 Analýza CSR reportu účtovnej jednotky Microsoft za rok 2022

Microsoft je jednou z najväčších technologických, verejne obchodovateľných spoločností vo svete. Dalo by sa povedať, že je povinnosťou takejto spoločnosti pozitívne ovplyvňovať komunity. CSR report je vydávaný za obdobie od 1. júla 2021 do 30. júna 2022. CSR report, v prípade Microsoftu nazvaný ako impact report, predstavuje príležitosť zhodnotiť mieru plnenia záväzkov voči komunitám. Microsoft rozdeľuje svoje záväzky v úvode do štyroch kategórií. Zaväzuje sa k podpore inkluzívneho ekonomického rastu, k ochrane základných ľudských práv a slobôd, k vytváraniu udržateľnej budúcnosti a k získaniu si dôvery.

Microsoft spomína vo výkaze aj vojnu na Ukrajine. Do konca júla 2022, poskytl Ukrajincom 257 miliónov vo forme finančnej a technologickej pomoci. Technologickou pomocou sa myslia najmä služby v oblasti kybernetickej bezpečnosti. Cloudové služby spoločnosti sú využívané v súvislosti s vyšetrovaním digitálnych dôkazových materiálov na Medzinárodnom trestnom súde. IBM v najnovšom výkaze vojnu na Ukrajine nespomína a vo výkaze z roku 2021 ju spomína len okrajovo. IBM a zamestnanci spoločnosti spolu darovali Červenému krížu v súvislosti s vojenskou pomocou 1, 85 milióna dolárov. Z tohto jasne vyplýva, že Microsoft je oveľa viac angažovanejší na pomoci Ukrajine než IBM.

V rámci podpory inkluzívneho prostredia si Microsoft dalo v minulosti za cieľ zlepšiť dostupnosť vzdelávania v technologických zručnostiach. Od roku 2020 sa do vzdelávania zapojilo viac ako 66 miliónov ľudí, čím prekročili jeden zo stanovených cieľov. Taktiež vyzývajú ostatné spoločnosti, aby prijali adekvátne kroky vo využití umelej inteligencie v zdravotníctve.

Microsoft sa stavia do pozície obhajcu ľudských práv a slobôd, pričom vyzýva ďalšie technologické spoločnosti k dodržiavaniu ľudských práv svojich zamestnancov, zákazníkov a širšej verejnosti. Zastúpenie rôznorodých skupín zamestnancov by sa malo

zmeniť do roku 2025. Cieľom je zdvojnásobiť počet manažérov hispánskeho a afroamerického pôvodu. Ku koncu obdobia, za ktoré je tento výkaz zostavovaný, je cieľ takmer splnený čo sa týka zdvojnásobenia počtu afroameričanov. Na približne 50 % je dosiahnutý aj cieľ zdvojnásobenia zamestnancov hispánskeho pôvodu. Každý nový zamestnanec do šiestich mesiacov od nástupu absolvuje kurzy zamerané na oboznámenie sa s podnikovou kultúrou, podnikovou diverzitou a inklúziou. V sledovanom roku zamestnanci Microsoftu zaznamenali 722 000 dobrovoľníckych hodín.

Ciele týkajúce sa opatrení na zníženie produkcie skleníkových plynov sú ambicióznejšie stanovené ako akékoľvek ďalšie ciele spomenuté v časti udržateľnej budúcnosti. Microsoft chce, rovnako ako IBM, dosiahnuť uhlíkovú neutralitu do roku 2030. Rozdielom je, že Microsoft išlo v stanovení cieľov ďalej, a do konca roka 2050 chcú odstrániť historické emisie spoločnosti. Cieľ týkajúci sa ochrany pôdy (ochrany väčšieho množstva pôdy než Microsoft využíva) sa podarilo spoločnosti dosiahnuť 3 roky vopred.

Závazok k získaniu dôvery sa týka poslednej zložky ESG – riadenia. Medzi hlavné ciele Microsoftu v tejto sekcii patrí: investovanie do kybernetickej bezpečnosti, zachovanie možnosti kontroly spracovania dát pre zákazníkov, zodpovedný prístup k výskumu umelej inteligencie. Do roku 2026 chce Microsoft investovať do kybernetickej bezpečnosti až 20 miliárd dolárov.

Pri zostavovaní výkazov udržateľnosti Microsoft postupuje podľa štandardov SASB, GRI a cieľov udržateľného rozvoja OSN. Pri problematike životného prostredia berú do úvahy aj špecifické štandardy ako sú TCFD, CDP alebo protokol o skleníkových plynach. Na začiatku tejto časti, sme si povedali o prístupe Microsoftu k vykazovaniu informácií pomocou štyroch kategórií. Každá z týchto kategórií má v sebe obsiahnuté ciele udržateľného rozvoja. Priamo sa spoločnosť zameriava na štyri ciele udržateľného rozvoja: 4 – kvalitné vzdelanie, 8 – dôstojná práca a ekonomický rast, 13 – klimatické opatrenia a cieľ 16 – mier, spravodlivosť a silné inštitúcie. S ohľadom na ciele OSN, v Microsofte v roku 2020 vytvorili tím zameraný na budovanie vzťahov a partnerstiev s OSN. V roku 2021 bol prezident spoločnosti vymenovaný za obhajcu udržateľného rozvoja.

3.7.2 Porovnanie CSR reportov účtovných jednotiek IBM a Microsoft za rok 2022

V tejto poslednej časti práce uvádzame porovnanie výkazov udržateľnosti dvoch analyzovaných účtovných jednotiek za rok 2022. Zhrnutie tohto porovnania uvádzame v tabuľkovej forme (Tabuľka č. 2) na strane 62.

Celkovo sú výkazy IBM prehľadnejšie a ľahšie čitateľnejšie než výkazy spoločnosti Microsoft. Microsoft zverejňuje viac výkazov zameraných na firemnú zodpovednosť. Hlavným výkazom z pohľadu ochrany životného prostredia je environmentálny výkaz. Ďalej, v sekcii udržateľnosti vieme nájsť aj samostatný výkaz zameraný na diverzitu a inklúziu, výkaz o ľudských právach, výkaz zameraný čisto na ciele udržateľného rozvoja OSN a v neposlednom rade tzv. impact report, ktorý poskytuje súhrn zo všetkých týchto oblastí.

Microsoft si oproti „Big blue“ ako sa IBM zvykne v USA označovať, stanovil v rámci opatrení týkajúcich sa životného prostredia, rovnaký cieľ v oblasti emisie skleníkových plynov. Avšak, stanovili si ešte vyšší cieľ do roku 2050, a to spomínané odstránenie historických emisií spoločnosti od jej vzniku. IBM uvádza v ESG výkaze viac informácií o cieľoch zameraných na životné prostredie. A to preto, lebo Microsoft k danej problematike zostavuje samostatný, environmentálny výkaz. Z environmentálneho výkazu sa môžeme dozvedieť informácie o produkcii emisií, spotrebe vody, hospodárení s odpadom ale aj o dodávateľskom reťazci a výskume v oblasti udržateľnosti. Z výkazu spoločnosti Microsoft sa nedozvedáme údaje o zložení zamestnancov spoločnosti, pomere žien a mužov medzi zamestnancami spoločnosti, resp. o tom, či sú muži a ženy platení na rovnakých pozíciách rovnako. Tieto informácie sú uvádzané vo výkaze o ľudských právach a výkaze diverzity a inklúzie. Pomer žien a mužov v Microsofte je 31:69, čo predstavuje menší podiel žien než u IBM. Ani v sekcii správy spoločnosti Microsoft neinformuje o zložení predstavenstva ale čiastočne informuje o riadení rizík. Podobne, ako IBM, aj Microsoft zameriava svoju pozornosť na kybernetické hrozby, ochranu klientskych dát a zodpovedné zachádzanie s umelou inteligenciou. Obidve spoločnosti majú „CSO“, t. j. riaditeľa pre udržateľnosť.

Z prístupu k vydávaniu výkazov môžeme vybrať medzi porovnávanými spoločnosťami najväčší rozdiel. Zatiaľ čo IBM zverejňuje jeden ucelený ESG výkaz, Microsoft vydáva niekoľko čiastkových výkazov. Samozrejme, rozhodnutie o spôsobe

zverejňovania nefinančných informácií závisí od stratégie jednotlivých spoločností. Každý z prístupov môže mať svoje výhody a nevýhody. Rozhodnutie by malo byť v súlade s potrebami a cieľmi spoločnosti ako aj v súlade s očakávaniami zainteresovaných strán. Výhodami jedného výkazu môžu byť napr. komplexnosť a zjednodušené prezentovanie informácií (s určitého pohľadu aj nevýhoda) a ľahšia porovnateľnosť. Formou viacerých výkazov môžu spoločnosti detailnejšie informovať o jednotlivých aspektoch udržateľnosti. Na druhú stranu, môže množstvo výkazov spôsobovať ťažšiu orientáciu v prezentovaných údajoch. Tvorbu rôznych výkazov môže viesť k nedostatku koordinácie, resp. zložitejšej koordinácii medzi jednotlivými oddeleniami účtovnej jednotky pri príprave výkazov.

V rámci ESG hodnotení IBM v pomyselnom súboji vedie nad spoločnosťou Microsoft vo všetkých troch ESG hodnoteniach. Hoci podľa MSCI sú obidve spoločnosti lídrami v softvérom sektore, Microsoft má prvýkrát za posledné štyri roky nižšie hodnotenie než dovtedy držané hodnotenie AAA. Okrem toho, Microsoft zaostáva podľa MSCI v oblasti podnikového správania. Vo všeobecnosti, MSCI poukazuje na neetické správanie spoločnosti (napr. zber nepovolených dát prostredníctvom windows 10). Sustainalytics hodnotí ESG riziká vplyvajúce na Microsoft známkou 15.2, čo predstavuje nízku mieru rizika. V rebríčku poskytovateľov softvérových služieb je Microsoft o 30 miest za IBM. S&P skóre vyznieva rovnako tesne pre spoločnosť IBM. Celkové hodnotenie Microsoftu je len o 4 body nižšie ako má IBM. Najsilnejšou stránkou Microsoftu, rovnako ako IBM, je environmentálna oblasť a najslabšou je sociálna.

Tabuľka č. 3 – Porovnanie vykazovania udržateľnosti medzi IBM a Microsoft

Sledovaná položka	IBM	Microsoft
Počet výkazov	1 (ESG report)	Niekoľko (<i>Environmental sustainability report, Diversity & Inclusion report, Human rights report, Fundamental rights report, Trust report, CDP and TCFD reports, UN SDG report, Impact summary...</i>)
Použité štandardy	GRI, SASB, TCFD a SDGs	GRI, SASB, SDGs a špecifické štandardy TCFD, Greenhouse gas Protocol, EEO-1 (equal employment opportunity) diversity disclosure a CDP
ESG rating MSCI	14.3	15.2
ESG rating S&P	59	55
ESG rating Sustainalytics	AA	AA
Silné stránky podľa ESG agentúr	Environmentálna oblasť	Environmentálna oblasť
Slabé stránky podľa ESG agentúr	Sociálna oblasť	Sociálna oblasť
Prístup k cieľom udržateľného rozvoja	Aktivity v oblasti všetkých 17. cieľov, ale väčší dôraz je na 3 cieľoch (<i>Kvalitné vzdelanie, ochrana klímy a zníženie nerovností</i>)	Zameranie na 4 konkrétne ciele (<i>Kvalitné vzdelanie, dôstojná práca a ekonomický rast, ochrana klímy a mier, spravodlivosť a silné inštitúcie</i>)

Zdroj: Vlastné spracovanie

Záver

Výsledkom práce je analýza CSR komunikácie vybranej účtovnej jednotky, v tomto prípade išlo o americkú spoločnosť IBM. Štúdia na obdobie piatich rokov poskytla koherentný pohľad na CSR komunikáciu predmetnej účtovnej jednotky. V práci sme sa zamerali na opis metód vykazovania informácií o udržateľnosti a skúmali sme ako sa metódy reportovania vyvíjali v čase. Analýza CSR komunikácie IBM ukázala, že táto spoločnosť sa zaviazala k transparentnému a porovnateľnému reportovaniu o udržateľnosti. Metódy vykazovania sa v čase vyvíjali v súlade s vývojom v oblasti udržateľnosti a zmenami v prioritách spoločnosti.

Obdobie od roku 2018 do roku 2022 bolo pre účtovné jednotky naozaj ťažkým obdobím, v ktorom museli zvládať nové situácie a byť pripravení aj na nepredvídateľné udalosti. Nestabilné geopolitické prostredie – vojna na Ukrajine, pandémie dosiaľ nevídaných rozmerov, časté legislatívne zmeny ako zavedenie GDPR, nového spôsobu účtovania prenájmu alebo, v neposlednom rade, oznámenie nových európskych štandardov vykazovania spoločenskej zodpovednosti.

V sledovanom období nastali situácie, ktoré vplývali výrazne na spoločnosť a nemali vonkajší pôvod. Veľkými zmenami pre IBM boli kúpa spoločnosti Red Hat a rozdelenie spoločnosti na dve samostatné účtovné jednotky a to IBM a Kyndryl.

IBM vykazuje nefinančné informácie predovšetkým podľa Global reporting initiative štandardov, ale zverejňuje aj informácie v súvislosti s SASB štandardami alebo aj v súlade s cieľmi udržateľného rozvoja OSN. Množstvo nefinančných výkazov sa v priebehu sledovaného obdobia zmenilo. V rokoch 2018 až 2020, IBM zverejňovala samostatný výkaz zameraný na vplyv spoločnosti na životné prostredie, tzv. environmentálny výkaz. Takýto samostatný výkaz spoločnosť zverejňovala 31 rokov po sebe. Okrem environmentálneho výkazu, v prvých troch sledovaných rokoch spoločnosť vypracovávala aj výkaz podnikovej zodpovednosti. Ten obsahoval informácie o ESG príležitostiach a rizikách, ktorým IBM v jednotlivých rokoch čelila. Od roku 2021 spoločnosť vydáva jediný ESG výkaz. Vydávanie jedného ESG výkazu súvisí so zjednodušením reportovania o udržateľnosti pre používateľov informácií. Jeden ESG report umožňuje prehľadnejší a ucelenejší obraz o plnení ESG cieľov. Pre investorov, a ďalšie zainteresované strany, je jednoduchšie a žiaducejšie prečítať si jeden výkaz ako viacero. ESG výkazy vydávané po roku 2020 sa líšia od predošlých výkazov z hľadiska

obsahu. Nové výkazy obsahujú menej videí, menej konkrétnych aktivít spoločnosti. Celkovo môžeme povedať, že IBM ide s trendom a smeruje k integrovanému reportovaniu. V poslednom roku zostavenia environmentálneho výkazu si IBM určila nových 21 cieľov, ktoré by mali splniť do roku 2025, prípadne do roku 2030.

Spôsob vykazovania v IBM sme porovnali so spôsobom vykazovania nefinančných informácií v inej Americkej spoločnosti, a to spoločnosti Microsoft. Microsoft, rovnako ako IBM, poskytuje klientom softvérové riešenia a cloudové služby. Na základe porovnania sme usúdili, že spoločnosti sú si vo vykazovaní podobné, no IBM má predsa len o niečo lepšie zvládnuté vykazovanie. Toto tvrdenie je podložené aj nezávislými ratingovými agentúrami, ktoré hodnotia vykazovanie IBM kladnejšie než vykazovanie Microsoftu.

S čím sa budú musieť obe spoločnosti v najbližšej dobe vysporiadať je nové vykazovanie spoločenskej zodpovednosti v Európskej únii, ktoré vstúpilo do platnosti prostredníctvom smernice Európskej únie. Ako sme uviedli v prvej časti práce, vykazovanie podľa štandardov CSRD začne od roku 2025 za rok 2024. Hoci, CSRD primárne platí pre účtovné jednotky so sídlom v Európskej únii, má aj cezhraničný dosah. CSRD sa vzťahuje aj na účtovné jednotky, ktoré majú svoje sídlo mimo Európskej únie. To znamená, že smernicou budú ovplyvnené aj spoločnosti ako IBM alebo Microsoft za predpokladu, že splnia smernicou zadané požiadavky. Ak skupina dosiahla za minimálne dve sledované obdobia čistý obrat v Európskej únii viac ako 150 miliónov dolárov, tak musí zostaviť výkazy v roku 2029 za rok 2028. To by v súčasnosti znamenalo, že IBM by spadala do tejto kategórie a musela by povinne zostavovať výkazy v súlade s požiadavkami európskej smernice, aj keď ide o americkú spoločnosť.

S ohľadom na analyzované výkazy a správy, môžeme konštatovať, že udržateľné vykazovanie sa dostáva do popredia záujmov. Stáva sa súčasťou marketingovej komunikácie smerom k externému ale aj internému prostrediu. Množstvo expertov sa zhoduje, že práve správna komunikácia spoločenskej udržateľnosti a dôsledné začlenenie princípov ESG do podnikovej kultúry bude v budúcnosti zdrojom konkurenčnej výhody. Nami analyzovaná účtovná jednotka patrí k lídrom vykazovania udržateľnosti, čo by jej malo v budúcnosti zabezpečiť ešte lepšiu pozíciu na trhu a vyšší záujem investorov. Čo by IBM mala zlepšiť je určite sociálna časť princípov ESG. Práve v danej oblasti dostali najnižšie hodnotenie od ESG agentúr.

Výzvy, ktorým momentálne čelíme sú také komplexné, že opatrenia jednej spoločnosti, jednej krajiny alebo len jedného priemyslu, by nedokázali zabezpečiť udržateľný rozvoj. Udržateľný rozvoj a udržateľná budúcnosť je možná, ale len v prípade spolupráce a koordinovaného úsilia všetkých strán. Nadnárodné spoločnosti sledujú nefinančné informácie už dlhšie obdobie. Avšak, Európska únia a všeobecne krajiny starého kontinentu sú tými, ktorí momentálne udávajú smer vo vytváraní rámcov pre udržateľnú budúcnosť. Globálna spolupráca je spôsob na dosiahnutie pokroku v smerovaní k udržateľnej budúcnosti.

Albert Einstein raz povedal, že „je záväzkom každého človeka, aby svetu vrátil prinajmenšom toľko, koľko mu zobral.“ V súlade s našou prácou by sme mohli tento výrok jemne pozmeniť: „Je záväzkom každého podniku, aby svetu vrátil prinajmenšom toľko, koľko mu zobral.“ Samozrejme, splnenie takého predsavzatia nie je vôbec jednoduché, no sú to malé, postupné kroky, ktoré môžu posunúť svet k budúcnosti, kde je udržateľný rozvoj základným stavebným kameňom fungovania každej podnikateľskej jednotky.

Zoznam použitej literatúry

- [1] ACCA. *The Sustainable Development Goals: redefining context, risk and opportunity*. [online]. 2023. 28 s. [cit. 2023-24-11]. Dostupné na: <https://www.accaglobal.com/gb/en/professional-insights/global-profession/the-sustainable-development-goals.html>
- [2] BALL, Stephanie. *IBM hits highest growth in a decade with mid-digit push for 2022*. In: ERP Today. [online]. 2023. [cit. 2024-15-02]. Dostupné na: <https://erp.today/ibm-hits-highest-growth-in-a-decade-with-mid-digit-push-for-2022/>
- [3] BAUMÜLLER, Josef. a GRBENIC, Stefan. O. *Moving from non-financial to sustainability reporting: analyzing the EU Commission's proposal for a corporate sustainability reporting directive (CSRD)*. *Economics and Organization Vol. 18, No 4, Special Issue, 2021, pp. 369 – 381*. [online]. 2021. [cit. 2024-05-03]. Dostupné na: <http://casopisi.junis.ni.ac.rs/index.php/FUEconOrg/article/view/8149>
- [4] BECART, Martha. *Corporate sustainability reporting: How to know when its the real deal*. [online]. 2020. [cit. 2024-18-01]. Dostupné na: <https://www.linkedin.com/pulse/corporate-sustainability-reporting-how-know-when-its-misiulaityte>
- [5] BRUNDTLAND, G. H. *Our common future. Správa svetovej komisie pre životné prostredie a rozvoj*. [online]. 1987. [cit. 2023-23-11]. Dostupné na: https://gat04-live-1517c8a4486c41609369c68f30c8-aa81074.divio-media.org/filer_public/6f/85/6f854236-56ab-4b42-810f-606d215c0499/cd_9127_extract_from_our_common_future_brundtland_report_1987_foreword_chpt_2.pdf
- [6] BURKEMAN, Oliver. *IBM 'dealt directly with Holocaust organisers*. In: The Guardian [online]. 2001. [cit. 2023-24-11]. Dostupné na: <https://www.theguardian.com/world/2002/mar/29/humanities.highereducation>
- [7] BUSSARD a kol. *Spoločensky zodpovedné podnikanie prehľad základných princípov a príkladov*. Nadácia Integra, Nadácia Pontis, Panet. [online]. Bratislava. 2005. 113 s. [cit. 2023-15-11]. Dostupné na: https://www.nadaciapontis.sk/wp-content/uploads/2019/01/text_zodpovedne_podnikanie.pdf

- [8] CARROLL, Archie. B. *Carroll's pyramid of CSR: taking another look*. Int J Corporate Soc Responsibility 1, [online]. 2016. [cit. 2023-17-11]. Dostupné na: <https://doi.org/10.1186/s40991-016-0004-6>
- [9] CDP. *About us*. [online]. 2023. [cit. 2023-19-11]. Dostupné na: <https://www.cdp.net/en>
- [10] CDSB. *About CDSB*. [online]. 2023. [cit. 2023-19-11]. Dostupné na: <https://www.cdsb.net/>
- [11] ČTK, *Globálne firmy založili alianciu pre boj s plastovým odpadom*. In: Pravda. [online]. 2019. [cit. 2024-15-02]. Dostupné na: <https://ekonomika.pravda.sk/ludia/clanok/498790-globalne-firmy-zalozili-alianciu-pre-boj-s-plastovym-odpadom/>
- [12] EBA, *EBA issues Opinion to the European Commission on the draft European Sustainability Reporting Standard*. [online]. 2023. [cit. 2023-15-11]. Dostupné na: <https://www.eba.europa.eu/publications-and-media/press-releases/eba-issues-opinion-european-commission-draft-european>
- [13] EUROPEAN COMMISSION. *Corporate social responsibility & Responsible business conduct*. [online]. 2011. [cit. 2023-15-11]. Dostupné na: https://single-market-economy.ec.europa.eu/industry/sustainability/corporate-sustainability-and-responsibility_en
- [14] EUROPEAN UNION, *Briefing, Implementation appraisal, Non-financial reporting directive*. [online]. 2021. 12 s. [cit. 2023-26-11]. Dostupné na: [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2021/654213/EPRS_BRI\(2021\)654213_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2021/654213/EPRS_BRI(2021)654213_EN.pdf)
- [15] EUROPEAN UNION. *Green paper: promoting a European framework for Corporate Social Responsibility* [online]. 2001. 37s. [cit. 2023-15-11]. Dostupné na: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/api/files/document/print/en/doc_01_9/DOC_01_9_EN.pdf
- [16] EVATT, Melissa. *SAP report reveals gap to going green*. In: ERP Today. [online]. 2022. [cit. 2024-14-02]. Dostupné na: <https://erp.today/sap-report-reveals-gap-to-going-green/>
- [17] EY. *Sustainable investing: the millennial investor*. [online]. 2017. 4 s. [cit. 2024-15-02]. Dostupné na: <https://assets.ey.com/content/dam/ey-sites/ey->

[com/en_gl/topics/financial-services/ey-sustainable-investing-the-millennial-investor.pdf](https://www.ibm.com/en_gl/topics/financial-services/ey-sustainable-investing-the-millennial-investor.pdf)

- [18] FTSE RUSSEL. *ESG score*. [online]. 2024. [cit. 2024-15-02]. Dostupné na: <https://www.lseg.com/en/ftse-russell/esg-scores>
- [19] GOULD, Kevin. *Internal audit and the EU's Corporate Sustainability Reporting Directive*. In: Wolters Kluwer. [online]. 2023. [cit. 2024-25-02]. Dostupné na: <https://www.wolterskluwer.com/en/expert-insights/internal-audit-and-eus-corporate-sustainability-reporting-directive>
- [20] GRI. *About GRI*. [online]. 2023. [cit. 2023-15-11]. Dostupné na: <https://www.globalreporting.org/>
- [21] GRUELICH, Peter. E. *Tom Watson Sr. Describes IBM's Human Relations Program*. [online]. 2023. [cit. 2024-18-02]. Dostupné na: <https://www.discerningreaders.com/watson-sr-human-relations-not-human-resources.html>
- [22] HANNAY, James. *Top 6 ESG ratings providers*. In: Sustainability news. [online]. 2023. [cit. 2023-24-11]. Dostupné na: <https://sustainablefuturenews.com/supply-chain/the-top-6-esg-ratings-providers/>
- [23] HENRIQUES, Adrian., RICHARDSON, Julie. *The Triple Bottom Line*. 2013. Published by Routledge, 208 s. ISBN: 9781136551673. Dostupné na: <https://learning.oreilly.com/library/view/the-triple-bottom/9781844070169/>
- [24] HORBULÁK, Zsolt. *Spoločenská zodpovednosť malých a stredných podnikov*. 2015. Bratislava, Vydavateľstvo IRIS, 172 s. ISBN 978-80-8153-041-8
- [25] IBM. *About IBM*. [online]. 2023. [cit. 2023-24-10]. Dostupné na: <https://www.ibm.com/us-en>
- [26] IBM. *Annual report*. [online]. 2018. 154 s. [cit. 2024-14-02]. Dostupné na: https://www.ibm.com/annualreport/assets/downloads/IBM_Annual_Report_2018.pdf
- [27] IBM. *Annual report*. [online]. 2019. 146 s. [cit. 2024-14-02]. Dostupné na: https://www.ibm.com/annualreport/assets/downloads/IBM_Annual_Report_2019.pdf
- [28] IBM. *Annual report*. [online]. 2020. 146 s. [cit. 2024-24-02]. Dostupné na: <https://www.ibm.com/annualreport/assets/past-reports/2020-ibm-annual-report.pdf>
- [29] IBM. *Annual report*. [online]. 2021. 144 s. [cit. 2024-24-02]. Dostupné na: https://www.ibm.com/investor/att/pdf/IBM_Annual_Report_2021.pdf

- [30] IBM. *Annual report*. [online]. 2022. 128 s. [cit. 2024-26-02]. Dostupné na: https://www.ibm.com/annualreport/assets/downloads/IBM_Annual_Report_2022.pdf
- [31] IBM. *Corporate environmental policy*. [online]. [cit. 2023-24-11]. Dostupné na: <https://www.ibm.com/about/environment/policy>
- [32] IBM. *Corporate responsibility report*. [online]. 2018. 54 s. [cit. 2024-14-02]. Dostupné na: https://www.ibm.com/impact/files/reports-policies/2018/IBM-2018_Corporate_Responsibility_Report.pdf
- [33] IBM. *Corporate responsibility report*. [online]. 2019. 70 s. [cit. 2024-24-02]. Dostupné na: https://www.ibm.com/impact/files/reports-policies/2019/IBM-2019_Corporate_Responsibility_Report.pdf
- [34] IBM. *Corporate responsibility report*. [online]. 2020. 48 s. [cit. 2024-24-02]. Dostupné na: https://www.ibm.com/impact/files/reports-policies/2020/IBM-2020_Corporate_Responsibility_Report.pdf
- [35] IBM. *Environment report*. [online]. 2018. 56 s. [cit. 2024-14-02]. Dostupné na: https://www.ibm.com/impact/files/reports-policies/2018/IBM-2018_Environment_Report.pdf
- [36] IBM. *Environment report*. [online]. 2019. 70 s. [cit. 2024-14-02]. Dostupné na: https://www.ibm.com/impact/files/reports-policies/2019/IBM-2019_Environment_Report.pdf
- [37] IBM. *Environment report*. [online]. 2020. 48 s. [cit. 2024-24-02]. Dostupné na: https://ibmorg-public.s3.us-east.cloud-object-storage.appdomain.cloud/IBMEnvReport_2020.pdf
- [38] IBM. *ESG report – IBM Impact*. [online]. 2022. 59 s. [cit. 2024-26-02]. Dostupné na: https://www.ibm.com/impact/files/reports-policies/2022/IBM_2022_ESG_Report_and_Addendum.pdf
- [39] IBM. *ESG report*. [online]. 2021. 52 s. [cit. 2024-04-03]. Dostupné na: https://www.ibm.com/impact/files/reports-policies/2021/IBM_2021_ESG_Report.pdf
- [40] IBM. *GRI Index*. [online]. 2022. 25 s. [cit. 2024-11-03]. Dostupné na: https://www.ibm.com/impact/pdf/2022_GRI_Index.pdf
- [41] IBM. *SASB Index*. [online]. 2022. 6 s. [cit. 2024-12-03]. Dostupné na: https://www.ibm.com/impact/pdf/2022_SASB_Index.pdf

- [42] IFRS. *About us*. [online]. 2023. [cit. 2023-24-11]. Dostupné na: <https://www.ifrs.org/groups/international-sustainability-standards-board/>
- [43] INTEGRATED REPORTING. *About us*. [online]. 2023. [cit. 2023-20-11]. Dostupné na: <https://integratedreporting.ifrs.org/>
- [44] JOHNSTON, Matthew. *How IBM makes money*. In: Investopedia. [online]. 2022. [cit. 2023-15-10]. Dostupné na: <https://www.investopedia.com/how-ibm-makes-money-4798528>
- [45] Jones, Terril. Yue. *IBM to Sell Its PC Division*. In: Los Angeles Times. [online]. 2004. [cit. 2023-15-10]. Dostupné na: <https://www.latimes.com/archives/la-xpm-2004-dec-08-fi-lenovo8-story.html>
- [46] KLIMKO, Roman. a JUHÁSZOVÁ, Zuzana. *Integrated reporting assessment from the user's perspective using the integrated report quality index*. The International Journal of Digital Accounting Research. 71-96. [online]. 2021. [cit. 2023-25-11]. Dostupné: https://www.researchgate.net/publication/360532487_Integrated_Reporting_Assessment_from_the_User's_Perspective_Using_the_Integrated_Report_Quality_Index
- [47] KPMG. *Big shifts, small steps, Survey of Sustainability reporting*. [online]. 2022. 81 s. [cit. 2023-27-11]. Dostupné na: <https://assets.kpmg.com/content/dam/kpmg/se/pdf/komm/2022/Global-Survey-of-Sustainability-Reporting-2022.pdf>
- [48] LOHR, Steve. *Huge Payoff for I.B.M. After a Shift*. In: NY Times. [online]. 2010. [cit. 2023-15-10]. Dostupné na: <https://www.nytimes.com/2010/01/20/technology/companies/20blueweb.html>
- [49] MAZARS. *Prvý súbor návrhov štandardov ESRS: Zrovnoprávnenie dôležitosti finančných a nefinančných informácií o firme*. [online]. 2022. 4 s. [cit. 2023-24-11]. Dostupné na: https://slk.mazars.sk/content/download/1127087/57996816/version/1/file/Mazars_ESRS_Factsheet_SK_v8_RAK_MAR.pdf
- [50] MCFARLAND, Alex. *IBM Acquires Envizi, Looks Toward Sustainability and Environmental Initiatives*. In: Unite AI. [online]. 2022. [cit. 2023-15-10]. Dostupné na: <https://www.unite.ai/ibm-acquires-envizi-looks-toward-sustainability-and-environmental-initiatives/>
- [51] MCNALLY, Fiona. *European investors downplay CSRD reporting quality concerns*. In: Responsible investor. [online]. 2023. [cit. 2024-15-02]. Dostupné na:

- <https://www.responsible-investor.com/european-investors-downplay-csr-reporting-quality-concerns/>
- [52] MICROSOFT. *Achieving more - Impact summary*. [online]. 2022. 26 s. [cit. 2024-11-03]. Dostupné na: <https://query.prod.cms.rt.microsoft.com/cms/api/am/binary/RE5b9S0>
- [53] MICROSOFT. *Corporate Social Responsibility*. [online]. 2024. [cit. 2024-11-03]. Dostupné na: <https://www.microsoft.com/en-us/corporate-responsibility>
- [54] MICROSOFT. *Environmental sustainability report*. [online]. 2022. 81 s. [cit. 2024-11-03]. Dostupné na: <https://query.prod.cms.rt.microsoft.com/cms/api/am/binary/RW15mgm>
- [55] MICROSOFT. *Global diversity and inclusion report*. [online]. 2023. 22 s. [cit. 2024-12-03]. Dostupné na: <https://query.prod.cms.rt.microsoft.com/cms/api/am/binary/RW1e53b>
- [56] MICROSOFT. *Human rights report*. [online]. 2023. [cit. 2024-12-03]. Dostupné na: <https://query.prod.cms.rt.microsoft.com/cms/api/am/binary/RW1g67p>
- [57] MINISTERSTVO INVESTÍCIÍ, REGIONÁLNEHO ROZVOJA A INFORMATIZÁCIE. *Second voluntary National review of the Slovak republic*. [online]. 2023. [cit. 2023-23-11]. Dostupné na: https://mirri.gov.sk/wp-content/uploads/2023/07/VNR-2023-Slovakia-Report_0-2.pdf
- [58] MOLFETAS, Martha. *What are the GRI Standards?* In: Sustain life. [online]. 2023. [cit. 2024-25-01]. Dostupné na: <https://www.sustain.life/blog/gri-standards>
- [59] MOLFETAS, Martha. *What is the CDP?* In: Sustain life. [online]. 2024. [cit. 2024-18-04]. Dostupné na: <https://www.sustain.life/blog/what-is-cdp>
- [60] MSCI. *MSCI ESG methodologies*. [online]. 2024. [cit. 2024-09-03]. Dostupné na: <https://www.msci.com/esg-and-climate-methodologies>
- [61] MULLIGAN, Catherine. *Blockchain for sustainability: A systematic literature review for policy impact*. [online]. 2024. [cit. 2023-24-11]. Dostupné na: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0308596123001878#sec2.4.4>
- [62] Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/679 z 27. apríla 2016 o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov a o voľnom pohybe takýchto údajov, ktorým sa zrušuje smernica 95/46/ES (všeobecné nariadenie o ochrane údajov)
- [63] Nariadenie Európskeho Parlamentu a Rady (EÚ) 2019/2088 z 27. novembra 2019 o zverejňovaní informácií o udržateľnosti v sektore finančných služieb

- [64] NBS. *Nové nariadenie SFDR: Informácie o udržateľnosti finančných služieb budú dostupnejšie*. [online]. 2021. [cit. 2023-24-11]. Dostupné na: <https://nbs.sk/aktuality/nove-nariadenie-sfdr-informacie-o-udrzatelnosti-financnych-sluzieb-budu-dostupnejsie/>
- [65] ODOBAŠA, Rajko. a MAROŠEVIČ, Katarina. *Expected contributions of the european corporate sustainability reporting directive (CSRD) to the sustainable development of the European Union. EU and Comparative Law Issues and Challenges Series*. (ECLIC), 7, 593–612. [online]. 2023. [cit. 2024-08-03]. Dostupné na: <https://hrcak.srce.hr/ojs/index.php/ecllic/article/view/27463>
- [66] Opatrenie Ministerstva financií Slovenskej republiky č. 23054/2002-92, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o postupoch účtovania a rámcovej účtovnej osnove pre podnikateľov účtujúcich v sústave podvojného účtovníctva v znení neskorších predpisov.
- [67] Opatrenie Ministerstva financií Slovenskej republiky č. MF/23377/2014-74, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o individuálnej účtovnej závierke a rozsahu údajov určených z individuálnej účtovnej závierky na zverejnenie pre veľké účtovné jednotky a subjekty verejného záujmu v znení neskorších predpisov.
- [68] PAUL, Lauren. Gibbons. *8 top ESG reporting frameworks explained and compared*. In: Tech target. [online]. 2023. [cit. 2024-18-04]. Dostupné na: <https://www.techtarget.com/sustainability/feature/Top-ESG-reporting-frameworks-explained-and-compared>
- [69] PELIGRINO, Jay. *The ESG Reporting Frameworks and Standards: Explained*. In: Convene ESG. [online]. 2024. [cit. 2023-25-11]. Dostupné na: <https://www.azeusconvene.com/esg/articles/the-esg-reporting-frameworks-and-standards-explained>
- [70] PLAGGE, Jan. Carl. *Is there a link between ESG ratings and investment returns?* In: Vanguard. [online]. 2023. [cit. 2024-12-03]. Dostupné na: <https://www.vanguard.co.uk/professional/insights-education/insights/is-there-a-link-between-esg-ratings-and-investment-returns>
- [71] PRČÍK, Martin, HAUPTVOGL, Martin a KOTRLA, Marián. *Udržateľný Rozvoj, Aktuálny prehľad a vybrané problémy*. [online]. 2019. 132 s. [cit. 2024-24-02]. Dostupné na: https://www.researchgate.net/profile/Martin-Hauptvogel/publication/352817152_UDRZATELNY_ROZVOJ_-

[Aktualny prehlad a vybrane problemy skripta/links/60dafa8c299bf1ea9ecba909/UDRZATELNY-ROZVOJ-Aktualny-prehlad-a-vybrane-problemy-skripta.pdf](https://www.pwc.com/gx/en/industries/financial-services/asset-management/publications/asset-and-wealth-management-revolution-2022.html?WT.mc_id=CT11-PL1000-DM2-TR2-LS4-ND1-TTA9-CN_gx-fy22-xlos-esg-awm-esg-revolution-pressrelease)

- [72] PWC. *Asset and wealth management revolution 2022: Exponential expectations for ESG*. [online]. 2022. 28 s. [cit. 2024-08-03]. Dostupné na: https://www.pwc.com/gx/en/industries/financial-services/asset-management/publications/asset-and-wealth-management-revolution-2022.html?WT.mc_id=CT11-PL1000-DM2-TR2-LS4-ND1-TTA9-CN_gx-fy22-xlos-esg-awm-esg-revolution-pressrelease
- [73] S&P GLOBAL. *ESG Scores*. [online]. 2024. [cit. 2024-08-03]. Dostupné na: <https://www.spglobal.com/esg/solutions/data-intelligence-esg-scores>
- [74] S&P GLOBAL. *ESG Scores: Methodology*. [online]. 2022. [cit. 2024-08-03]. Dostupné na: <https://www.spglobal.com/esg/documents/sp-global-esg-scores-methodology-2022.pdf>
- [75] SAFAR, Geoffrey. *An Unpopular Opinion: The Benefits of CSRD*. [online]. 2023. [cit. 2024-10-03]. Dostupné na: <https://www.linkedin.com/pulse/unpopular-opinion-benefits-csrd-geoffrey-safar-ssuxe>
- [76] SASB. *SASB Standards Overview*. [online]. 2023. [cit. 2023-08-11]. Dostupné na: <https://sasb.ifrs.org/>
- [77] SCHEAR, Maggie, HUTCHINSON, Rich. a CUELLAR, Marjolein. *How business leaders can turn ESG into a competitive edge—and a calling*. In: Fortune. [online]. 2022. [cit. 2024-15-02]. Dostupné na: <https://fortune.com/2022/04/14/business-leadership-authentic-esg-environment-social-responsibility/>
- [78] Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2022/2464 zo 14. decembra 2022, ktorou sa mení nariadenie (EÚ) č. 537/2014, smernica 2004/109/ES, smernica 2006/43/ES a smernica 2013/34/EÚ, pokiaľ ide o vykazovanie informácií o udržateľnosti podnikov
- [79] Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2014/95/EÚ z 22. októbra 2014, ktorou sa mení smernica 2013/34/EÚ, pokiaľ ide o zverejňovanie nefinančných informácií a informácií týkajúcich sa rozmanitosti niektorými veľkými podnikmi a skupinami
- [80] Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2013/34/EÚ z 26. júna 2013 o ročných účtovných zvierkach, konsolidovaných účtovných zvierkach a súvisiacich správach určitých druhov podnikov, ktorou sa mení smernica Európskeho parlamentu a Rady 2006/43/ES a zrušujú smernice rady 78/660/EHS a 83/349/EHS

- [81] STATISTA. *IBM number of employees worldwide from 2000 to 2023*. [online]. 2024. [cit. 2024-11-03]. Dostupné na: <https://www.statista.com/statistics/265007/number-of-employees-at-ibm-since-2000/>
- [82] SUN, Yi. *An Empirical Research of the Relationship Between ESG Performance and Firm Value*. *Advances in Economics, Management and Political Sciences*. [online]. 2023. [cit. 2024-15-02]. Dostupné na: https://www.researchgate.net/publication/375552139_An_Empirical_Research_of_the_Relationship_Between_ESG_Performance_and_Firm_Value
- [83] SUSTAINANALYTICS, *ESG risk ratings – methodology abstract*. [online]. 2021. [cit. 2024-18-02]. Dostupné na: https://connect.sustainalytics.com/hubfs/INV/Methodology/Sustainalytics_ESG%20Ratings_Methodology%20Abstract.pdf
- [84] SUSTAINANALYTICS. *ESG Risk Ratings, A consistent approach to assess material ESG risk*. [online]. 2024. [cit. 2024-18-02]. Dostupné na: <https://www.sustainalytics.com/esg-data>
- [85] TCFD. *About*. [online]. 2023. [cit. 2024-18-11]. Dostupné na: <https://www.fsb-tcfid.org/>
- [86] TOCCHINI, Fabrizio a CAFAGNA, Grazia. *The ABCs of ESG reporting: What are ESG and sustainability reports, why are they important, and what do CFOs need to know*. In: Wolters Kluwer. [online]. 2022. [cit. 2023-27-11]. Dostupné na: <https://www.wolterskluwer.com/en/expert-insights/the-abcs-of-esg-reporting>
- [87] UNITED NATIONS. *Global sustainable development report 2023*. [online]. 2023. [cit. 2023-23-11]. Dostupné na: https://sdgs.un.org/sites/default/files/2023-09/FINAL%20GSDR%202023-Digital%20-110923_1.pdf
- [88] UNITED NATIONS. *SDG Compass*. [online]. 2023. [cit. 2023-23-11]. Dostupné na: https://sdgcompass.org/wp-content/uploads/2015/12/019104_SDG_Compass_Guide_2015.pdf
- [89] UNITED NATIONS. *The 17 goals*. [online]. 2023. [cit. 2024-23-11]. Dostupné na: <https://sdgs.un.org/goals>
- [90] UNITED NATIONS. *The sustainable development goals report*. [online]. 2023. [cit. 2023-23-11]. Dostupné na: <https://unstats.un.org/sdgs/report/2023/The-Sustainable-Development-Goals-Report-2023.pdf>

- [91] VÍRLĀNUŢĂ, Florina. O. a TOKARČÍKOVÁ, Emese. *Komunikácia aktivít spoločensky zodpovedného podnikania manažmentom podniku*. [online]. Časopis znalostní společnosti: mezinárodní vědecký časopis. Brno: Knowler - Evropský institut pro výzkum, inovace a vzdělávání, [online]. 2017. 7 s. [cit. 2023-24-11]. Dostupné na: http://jks.euin.org/sites/default/files/jks_2017_02_019-025_Virlanuta_Tokarcikova.pdf
- [92] YOSIFOVA, Desislava a Petrova-Kirova, Magdalena. *The New EU Corporate Sustainability Reporting Framework in the context of GRI Standards*. Economic and Social Development: Book of Proceedings, 2022, 85-95. [online]. [cit. 2024-24-02]. Dostupné na: https://www.esd-conference.com/upload/book_of_proceedings/Book_of_Proceedings_esdNoviSad2022_Online.pdf#page=91
- [93] Zákon č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov.